

Usikkerhed om injektionsteknik skaber fejl og utryghed

Nyt e-læringskursus
styrker apotekernes
rådgivning

≡

8

INDLÆGSSEDLER

Farvel til papir
kan sende enorm
printopgave til
apotekerne
12

Nye stoptilbud
skal nå unge
nikotinbrugere
24

Får danskerne fibre nok via kosten?

Husk

til dem der har brug for at supplere kosten med fibre.

Prøv vores fiberberegner

Det er vigtigt at sørge for at få masser af fibre gennem kosten fra f.eks. fuldkornsprodukter, frugt og grøntsager.

Hvis man har brug for at supplere kosten med fibre, er HUSK® Psyllium Mavebalance et godt supplement.

Psyllium frøskaller indeholder 85% kostfibre og er i stand til at absorbere deres egen vægt 40 gange.

Når psyllium frøskallerne absorberer vand, produceres der en geléagtig masse, som giver tarmene noget at arbejde med.

Og på den måde hjælper til en normal fordøjelse.

Brug for sparring?

Kontakt vores produkt-specialister Rikke Sloth og Jette Uhre på info@husk.dk.

Psyllium frøskaller bidrager til en normal fordøjelse og tarmfunktion samt bidrager til tarmregelmæssighed og til at blødgøre afføring.

HUSK[®]
PSYLLIUM · MAVEBALANCE

INDHOLD

4 Leder

Malurt i champagneglasset

5 Medieklip

6 Nyheder

8 Apoteker styrker rådgivning i e-læringsteknik

12 Ny EU-lovgivning på vej

Udfasning af fysiske indlægs-sedler kan give apotekerne omfattende printopgave.

16 Apoteker spiller vigtig rolle på Lungedagen

22 FIP-KONGRES 2025

Mød tre deltagere, der glæder sig til FIP-kongres i København

24 Nye stop tilbud skal nå unge nikotinbrugere

28

Samarbejde mellem apotek og lægepraksis styrker patientsikkerheden

32 Notesbog holder liv i mentalisering

34

Ny viden

35 Livet med...

For lavt stofskifte

37 Ny apoteker

Mød den nye apoteker på Hedensted Apotek Gudlaug Olafsdottir

38 Apotekerland

SMS
'snusfri'
til 1231*

SKRIBLERIER. Bogen her hjælper med at holde liv i mentalisering på Herning Østergade Apotek.

32

Vi har jævnligt forældre, som kommer, fordi de er bekymret for deres børns nikotinformbrug

Lene Just Jørgensen
apoteker på Bjerringbro og
Hammel Frijsenborg Apotek

Læs mere side 24

HJÆLP! Stadig flere borgere bruger injektionspen til deres medicin – men mange er i tvivl om, hvordan de gør det rigtigt. Et nyt e-læringskursus klæder apotekerne på til at rådgive borgerne.

8

Malurt i champagneglasset

MODERNISERINGEN AF APOTEKSEKTOREN kan i år fejre ti års jubilæum. Og der er noget at fejre. "Apotekerne bliver i sundhedssektoren", skrev min forgænger Anne Kahns i en leder i Farmaci ved lovens vedtagelse. Nu ti år senere kan vi med ro i stemmen sige: Den position har vi ikke bare fastholdt, men udbygget lige siden.

Resultaterne er velkendte. Siden 2015 er antallet af apoteker steget med over 70 procent, ventetiden er faldet, og åbningstiderne er udvidet. Samtidig har vi fastholdt en regulatorisk ramme med et stærkt sundhedsfagligt fokus, der sikrer, at lægemiddelfagligheden og medicinsikkerheden altid er i centrum. Det har oven i købet givet os Europas laveste priser på kopimedicin og en sektor, der leverer mere sundhed for pengene.

Et kig i dette nummer af Farmaci viser gode eksempler på, hvordan det sidste kan se ud i praksis. Artiklen om styrket rådgivning til borgere, der tager medicin via en injektionspen, viser, hvordan apoteket bidrager til tryk og bedre behandlingsresultater. Sådan kan det se ud, når sundhedsvæsenet møder borgerne i hverdagen og faktisk gør en forskel for både den enkelte og for samfundet.

Men selv i et jubilæumsår, hvor der er noget at fejre, er jeg nødt til at smide lidt malurt i champagneglasset. Ved årsskiftet trådte en række ændringer af apotekerloven i kraft, som skulle rette op på skævheder, der var opstået som følge af moderniseringen. Det var nødvendige justeringer, men desværre har de ført nye udfordringer med sig.

Det kræver de rette økonomiske og strukturelle betingelser, hvis apotekerne fortsat skal være en integreret og værdifuld del af det lokale sundhedstilbud.

Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

Ændringerne indebærer en omfordeling af midler apotekerne i mellem – en omfordeling, der rammer de mindre apoteker og onlineapoteker hårdt. I værste fald kan det føre til apotekslukninger. Det er næppe i overensstemmelse med intentionerne bag lovændringerne – og med sikkerhed ikke i befolkningens interesse. Vi følger udviklingen tæt og håber, at konsekvenserne bliver taget alvorligt.

Samtidig må vi konstatere, at apotekerne for andet år i træk ikke vandt udbuddet om at tilbyde influenzavaccination til ældre

og sårbare. Det er ellers en opgave, vi har vist, at vi kan løfte med høj faglighed og stor tilgængelighed – uden tidsbestilling og i trygge rammer. Når borgerne alligevel henter deres medicin, er det oplagt at tilbyde vaccination samtidig.

Men udbuddet handler i meget høj grad om pris. Og igen i år blev apotekerne underbudt. Det er ikke en holdbar model. Vi har brug for en mere stabil og langsigtet løsning, hvor både borgere og udbydere ved, hvad de kan forvente.

Apotekerne har leveret i ti år. Vi har øget tilgængeligheden og bidraget til mere sundhed for pengene. Men det, der er opnået, kan ikke tages for givet. Det kræver de rette økonomiske og strukturelle betingelser, hvis apotekerne fortsat skal være en integreret og værdifuld del af det lokale sundhedstilbud. For uden de rette vilkår risikerer vi at miste det, vi har bygget op.

Det handler ikke kun om at anerkende apotekernes potentiale – det handler om at sikre, at vi får mulighed for at udnytte det. ●

Apotekerne på Folkemødet

Apotekerforeningen var vanen tro at finde på Torvet ved Allinge Apotek under Folkemødet. Her nogle af højdepunkterne delt på LinkedIn.

Wegovy kan koste dagligvarehandlen dyrt

Forbruget af vægttabsmedicin som Wegovy kan få mærkbar effekt på dagligvarehandlen. Ifølge De Samvirkende Købmænd reducerer brugere deres indkøb med 5-7 procent svarende til 1.800-2.600 kr. mindre om året. Det kan betyde et samlet omsætningsfald på 0,6-1,2 mia. kr.

Bertlingske m.fl., 18. juli 2025

Flere apotekslægemidler får tilskud

Nye tal fra Lif viser en mindre stigning i antallet af apotekslægemidler, som virksomhederne søgte om tilskud til i 2024. Der blev indsendt 18 ansøgninger, og 11 af disse blev imødekommet. Alle ansøgninger om tilskud, der indtil nu er indsendt i 2025 er, og som er blevet afgjort, har fået bevilliget tilskud.

/ritzau/ 9. juli 2025

Muligt at forhandle fortrolige medicinpriser

Fra den 1. juli er det muligt for medicinalvirksomheder at forhandle fortrolige priser på medicin. Det sker via en forsøgsordning, der skal køre de næste tre år, og hvor Amgros skal forestå forhandlingerne med medicinalvirksomhederne. Forsøgsordningen gælder regionernes indkøb og påvirker ikke apotekerne.

MEDWATCH 2. juli 2025

Der spildes værdifuld tid i sundhedsvæsenet, når vi holder fast i, at lægerne skal skrive både medicinske handelsnavne og pakkestørrelse på alle recepter.

Debatindlæg bragt i Sundhedsmonitor 5. juni 2025 underskrevet af **Jesper Gulev**, formand for Apotekerforeningen, **Bolette Friderichsen**, formand for DSAM, **Maria Krüger**, næstformand for DSAM, **Kristine Rasmussen Hone** mfl.

Mikkel Berg Pedersen/Ritzau Scanpix

FOR BORDENDEN. Indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde vil benytte EU-formandskabet til at presse på for vedtagelse af en ny medicinlov, der blandt andet skal imødegå leveringssvigt på lægemidler. Her ses hun til markeringen af overtagelsen af formandskabet i Aarhus den 3. juli.

Regeringen vil bruge EU-formandskabet til at lande ny medicinlov

DANMARK vil benytte sit formandskab for EU til at prioritere arbejdet med at få den europæiske lægemiddelpakke så langt som muligt – og gerne helt i mål. Det var budskabet fra Sophie Løhde under en debat på Folkemødet i juni.

Her forsikrede indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde, ifølge Altin-get Sundhed, den danske medicinalin-dustri om, at regeringen vil "knokle løs" for at sikre en aftale om pakken under det danske EU-formandskab.

Lovpakken, der har været undervejs i

flere år, har til formål at rydde op i gam-mel lovgivning, styrke branchens kon-kurrenceevne, reducere administrati-ve byrder og forenkle reglerne, samtidig med at der sikres adgang til medicin i hele EU – også i lande, der traditionelt ikke har været attraktive markeder for medicinalvirksomheder.

Læs mere om de mulige konsekvenser af en kommende europæisk lægemiddelpak-ke side 12.

Sæt kryds!

Apotekerkonferencen 2025

er **den 11. – 12. november**
på Comwell
Copenhagen Portside.

Nyt postkort om medicinsamtaler

På apoteket er situationen vel-kendt: En borger er i målgruppen for en medicin- eller compliance-samtale men har ikke tid nu – eller måske behov for at tænke over det, før de takker ja til en samtale. Nu har Apotekerforeningen lavet et nyt postkort, som kort og enkelt forklarer, hvad en medicinsamtale er, og hvad man som medicinbruger får ud af den.

Postkortet kan gives til borgere som en venlig reminder og en invitation til at tage stilling i eget tempo.

Apotekerne kan bestille kortet direkte hos grossisterne.

Lars Pram tiltræder som adm. direktør 1. oktober

Apotekerforeningens nye administrerende direktør, Lars Pram, tiltræder 1. oktober som afløser for Anders Kretzschmar, der valgte at gå på pension efter 21 år på posten. Lars Pram kommer fra en stilling som administrerende direktør i Dansk Sygeplejeråd og har bred erfaring fra sundheds- og medlemsorganisationer.

Om valget af den 54-årige Lars Pram siger foreningens formand Jesper Gulev Larsen:

I SPIDSEN.

Apotekerforeningens kommende administrerende direktør Lars Pram har blandt andet erfaring fra tilsvarende stillinger i Forbrugerrådet Tænk og Dansk Sygeplejeråd.

“Lars er en erfaren topleder og kommer til Apotekerforeningen med stor indsigt i sundhedsvæsenet, et strategisk overblik og solid erfaring i at drive en medlemsorganisation.”

Indtil oktober er viceadministrerende direktør Dan Asmussen konstitueret som administrerende direktør.

Rybelsus: Vær opmærksom på ny formulering

Fra 1. september 2025

kommer en ny formulering af diabeteslægemidlet Rybelsus på markedet. Den nye version giver samme effekt ved en lavere dosis, og i en overgangsperiode vil begge formuleringer være tilgængelige. Det stiller krav til apotekets opmærksomhed ved ekspedition, så patienter får den korrekte variant og rådgivning.

Selvom den nye formulering først indgår i Taksten fra september, har Lægemiddelstyrelsen allerede nu udsendt en pressemeddelelse. Det kan føre til spørgsmål og bekymring hos patienter, der er i behandling med Rybelsus, og apoteket bør derfor være forberedt på at informere og vejlede.

Fortsat problemer med medicinhåndtering på plejeområdet

Der er stadig store udfordringer med medicinhåndtering på landets plejeenheder.

Det viser de 191 tilsyn, som Styrelsen for Patientsikkerhed gennemførte sidste år på plejecentre, i hjemmepleje og hjemmesygepleje landet over.

Ved 59 procent af tilsynene blev der konstateret fejl i opbevaring og håndtering af medicin til trods for, at 91 procent af plejeenhederne oplyste, at

de havde sikre arbejdsgange for medicindispensering og administration.

Styrelsen for Patientsikkerhed har gennem de senere år haft et særligt fokus på medicinhåndtering og udviklet en række læringsmaterialer om sikker håndtering af medicin. Sidste års tilsyn viser dog, at der endnu er plads til forbedring.

NYT E-LÆRINGSKURSUS

Apoteker styrker rådgivning om injektionsteknik

Trygheden er øget og antallet af reklamationer styrtdykket på **København Sønderbro Apotek** efter implementering af et nyt e-læringskursus i injektionsteknik. Nu skal materialet udbredes til andre apoteker.

AF: TRINE GANER
FOTO: LIZETTE KABRÉ

Hvordan skifter jeg nålen? Hvor skal jeg stikke mig? Gør det ondt? Hvordan opbevarer jeg pennen, når jeg ikke bruger den?

Spørgsmålene er mange, når man går i gang med at tage sin medicin via en injektionspen. Og det er der med de nye GLP-1-analogers indtog i diabetes- og overvægtsbehandlingen stadig flere, der gør. Mange er dog usikre på, hvordan de benytter pennen korrekt. Det skaber utryghed og betyder i værste fald, at behandlingen ikke virker efter hensigten.

Det oplever de på København Sønderbro Apotek, hvor farmaceut Fie Warncke Laursen og hendes kollegaer ofte møder borgere, der er usikre på, hvordan de bruger deres injektionspen. Det gælder blandt andet patienter med diabetes, men også andre grupper, der injicerer deres medicin.

"Borgerne er usikre på alt fra, hvor og hvornår de skal stikke sig, og hvordan de indstiller pennen, til hvordan de skifter nålen og opbevarer den korrekt mellem brug," fortæller Fie Warncke Laursen.

Det fører til fejl i brugen af medicinen, der spænder fra at undlade at fjerne begge beskyttelseshætter til at trække pennen ud for tidligt under injektionen. Resultatet kan blandt andet være, at patienten får en for lille dosis, eller slet ingen.

"Det kan være patienter med diabetes, som så ikke får den stabiliserende effekt af deres insulin," siger Fie Warncke Laursen, der dagligt rådgiver mange af apotekets kunder, der anvender injektionsmedicin.

Dertil oplever hun og hendes kollegaer, at mange kom-

Fakta om e-læringskurset

Steno Diabetes Center Copenhagen har med hjælp fra Glostrup Apotek og København Sønderbro Apotek udviklet e-læringskurset, der klæder apotekets farmaceuter og farmakonomer på til at rådgive borgere, der tager deres medicin via en injektionspen.

Kurset er gratis for alle apoteker og er tilgængeligt via Steno Diabetes Center Copenhagens hjemmeside. Læs mere på Apotekerforeningens medlemsnet.

Materialet består af:

1 En individuel del
Den individuelle del består i et e-læringskursus, som den enkelte farmaceut eller farmakonom kan gennemføre selvstændigt. Via varierede interaktive læringselementer såsom tekst, videoer, animationer, cases og quizzer får man viden om livet med diabetes samt ikke mindst konkret indføring i, hvordan man bruger og opbevarer en injektionspen.

Det tager cirka 40 minutter at gennemføre kurset.

2 En fælles del
Den fælles del består af fire fælles øvelser, der kan laves på fx morgenmøder på det enkelte apotek. Øvelserne er udviklet, så de lægger op til refleksion og praktiske øvelser på baggrund af e-læringen.

Borgerne er usikre på alt fra, hvor og hvornår de skal stikke sig, og hvordan de indstiller pennen, til hvordan de skifter nålen og opbevarer den korrekt mellem brug

Fie Warncke Laursen farmaceut
på Sønderbro Apotek

- > mer ind på apoteket med reklamationer på injektionspennene, og oftest viser det sig, at der ikke er fejl på pennene. Problemet er, at folk ikke ved, hvordan de bruger dem.

"At tage sin medicin via en injektionspen er ikke så enkelt som at sluge en tablet eller bruge en næsespray. Der er en hel del ting, man skal vide i forhold til håndtering og opbevaring af pennen, hvis medicinen skal virke efter hensigten," siger Fie Warncke Laursen.

Apoteket kan spille vigtig rolle

Hos Steno Diabetes Center Copenhagen har man stor opmærksomhed på problemet. Og her mener man, at apoteket kan spille en vigtig rolle i at udbrede viden om brug af injektionspenne blandt regionens diabetespatienter. Det fortæller Ulla Bjerre-Christensen, der er afdelingschef i Steno Diabetes Center Copenhagen.

"Apoteket er en oplagt samarbejdspartner for os. Vi kan se, at der er et rådgivningsbehov, og her er det oplagt at sætte ind på apoteket, hvor patienterne kommer i hverdagen og henter deres medicin," siger hun.

I samarbejde med København Sønderbro Apotek og Glostrup Apotek har Steno Diabetes Center Copenhagen derfor udviklet et digitalt undervisningsmateriale, der skal give apotekets farmaceuter og farmakonomer den nødvendige viden om diabetes og injektionsteknik til at kunne rådgive borgerne.

Materialet består af et e-læringskursus med tekst, videoer, animationer og quizzes, som den enkelte medarbejder gennemfører selv. Derudover er der øvelsesark til brug på for eksempel morgenmøder, hvor man sammen træner rådgivningssituationer.

Udnytter digitale muligheder

Og det er ikke tilfældigt, at det er udformet netop sådan. Det fortæller projektleder hos Steno Diabetes Center Copenhagen Christina Højberg Juul Nielsen.

"Det er første gang, vi afprøver den her form for undervisningsmateriale, hvor vi udnytter de digitale muligheder for at bruge film, lyd og animationer til at formidle viden. Og vi planlægger at lave mere af den slags fremover, hvoraf noget formentlig også vil være relevant for apotekerne," siger hun.

Selv om det er Steno Diabetes Center Copenhagen, der har udviklet materialerne, er de tilgængelige online for alle landets apoteker. Det håber Christina Højberg Juul Nielsen, at rigtig mange vil benytte sig af.

"Samarbejdet med apotekerne om udviklingen af e-læringsmaterialerne har skullet sikre, at de imødekommer apotekernes behov, så det er nemt for dem at bruge," siger hun.

Og det er de, forsikrer Fie Warncke Laursen. Udover at være samarbejdspartner i udviklingen af materialerne har 18 af apotekets farmaceuter, farmakonomer og farmakonomielever gennemført undervisningen.

"Det har gjort alle mere trygge og selvsikre i at holde medicinsamtaler med den her gruppe borgere, fordi vi ved, hvad vi

Apoteket er en oplagt samarbejdspartner for os. Vi kan se, at der er et rådgivningsbehov, og her er det oplagt at sætte ind på apoteket, hvor patienterne kommer i hverdagen og henter deres medicin

Ulla Bjerre-Christensen afdelingschef i Steno Diabetes Center Copenhagen

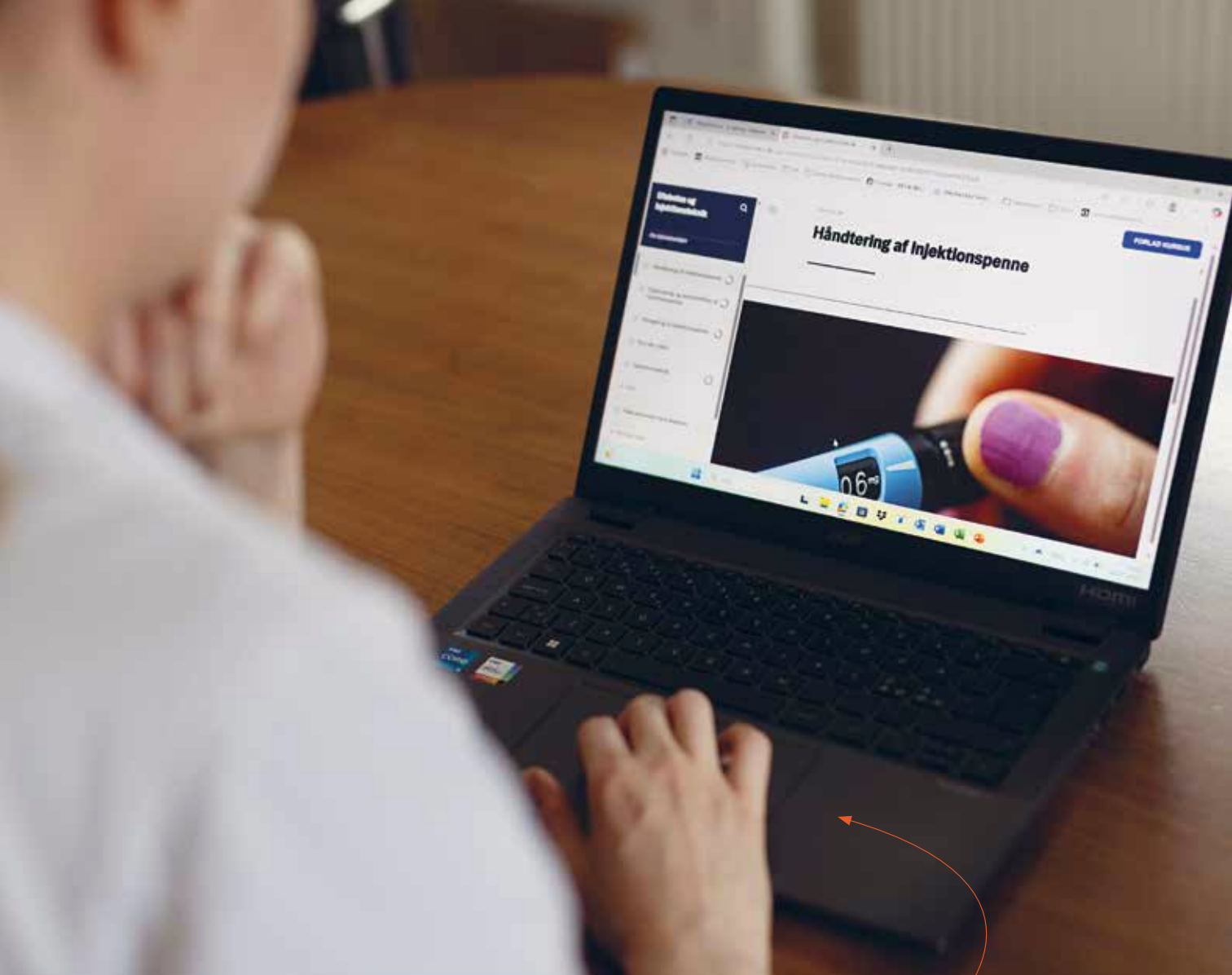
snakker om. Vi er gået fra, at det var noget, vi ikke var komfortable med, til noget, vi rigtig gerne vil. Vi kan virkelig mærke, at vores samtaler med patienterne gør en stor forskel i deres brug af medicinen," siger hun.

Markant fald i reklamationer

Man har også allerede set effekten i antallet af reklamationer. Siden København Sønderbro Apotek har sat fokus på rådgivning af borgere, som bruger injektionsmedicin, er antallet af reklamationer på injektionspenne faldet markant. Desuden er samtalerne med borgerne, ifølge Fie Warncke Laursen, blevet bedre.

"Det er rart at kunne hjælpe den her gruppe, fordi mange ikke ved, hvor de ellers skal gå hen. Hos os kan de komme ind fra gaden uden tidsbestilling, og vi har den tid nu og her, som der er behov for," slutter Fie Warncke Laursen. ●

Materialet er netop gjort tilgængeligt for alle apoteker. Find flere informationer på Apotekerforeningens medlemsnet.

TEMADAG

Vil I styrke apotekets rådgivning om injektionspenne?

Region Hovedstadens kreds afholder temadag den 25. september for fagligt ansvarlige, der vil styrke apotekets rådgivning via implementering af Steno Diabetes Center Copenhagens nye e-læringskursus.

Det kommer blandt andet til at bestå i gennemgang og træning i brug af materialet, lige som det skal handle om, hvad apoteket får ud af at implementere e-læringskurset, mål for implementering, medicin- og compliancesamtale og injektionsteknik og fremtidig måling af effekt af undervisningen.

Er du interesseret, kan du kontakte kredskonsulent Christina Hoffmann Hyldig på chh@apotekerforeningen.dk.

KOMPETENCELØFT. Første del af kurset tages individuelt via Steno Diabetescenter Copenhagens hjemmeside. Det tager cirka 40 minutter. Herefter er der en fælles del, der består af fælles øvelser, der kan laves på fx morgenmøder på apoteket.

Udfasning af fysiske indlægssedler kan give apotekerne omfattende printopgave

Kommende **EU-direktiv** baner vej for udfasning af papirindlægssedler i medicinpakninger. Selv om de fleste borgere er positive, ønsker mange, ifølge en undersøgelse, stadig en papirversion. Det kan give apotekerne en gigantisk printopgave, hvorfor der skal findes en god løsning for overgangen, mener Apotekerforeningen

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

De tynde papirindlægssedler, som er sirligt foldet og med små bogstaver fortæller om virkninger og bivirkninger ved medicinen, bliver måske for tid. En revision af EU-lægemiddellovgivningen er på vej, og her lægges der op til, at de enkelte lande selv kan bestemme, om de vil overgå til kun at have digitale indlægssedler.

Revisionen, der skal sikre, at patienter i hele EU har lige og hurtig adgang til sikre og prisvenlige lægemidler, vil især påvirke lægemiddelvirksomheder. Men den kan altså også få direkte betydning for borgerne, som måske skal vænne sig til at tilgå deres indlægssedler digitalt.

En stor printopgave

Forhandlingerne om direktivet er endnu

ikke afsluttet, men det tyder på, at det bliver op til de enkelte EU-lande, om de helt eller delvist vil tillade, at papirindlægssedlerne afskaffes. Borgerne skal dog fortsat kunne få en indlægsseddel på papir, hvis de ønsker det.

Spørgsmålet er, hvem der skal stå for at levere papirudgaven, hvis den ikke længere findes i pakningen. Er det apoteket, som skal stå for at printe den i skranken på forespørgsel? I så fald kan det potentielt blive en omfangsrig opgave for apotekerne, mener sundhedsfaglig direktør i Danmarks Apotekerforening Birthe Søndergaard.

"I Danmark er vi langt fremme, når det kommer til at bruge digitale løsninger inden for sundhedssektoren, og elektroniske indlægssedler er en naturlig forlængelse af det. Men en overgang til udelukkende elektroniske indlægssedler kan betyde, at apoteket kommer til at stå med en stor printopgave, så de borgere, som fortsat ønsker en papirversion af indlægssedlen, kan få det. Det er derfor vigtigt, at vi finder en god løsning, som kan fungere både for borgerne og for apoteket," siger hun.

Kunder vil forsat have papirversion

En sådan løsning kan der blive brug for, hvis man kigger på en undersøgelse, som blev gennemført i foråret 2024 af Københavns Universitet, Danmarks Apotekerforening og Lægemiddelindustriforeningen.

Her svarer fire ud af ti af apotekets kunder, at de altid eller nogle gange fortsat ønsker at få indlægssedlen i papirform, og to ud af tre af disse ønsker, at det er apotekspersonalet, som udleverer den til dem.

Overordnet set er vi positive overfor, at man i fremtiden bevæger sig over til i højere grad at bruge elektroniske indlægssedler, da der er en række fordele ved det. Men det handler om at finde en god implementeringsmodel, som også kan fungere ude på apotekerne

Birthe Søndergaard

sundhedsfaglig direktør i Apotekerforeningen

64%

svarede, at det var "en god" eller "meget god idé" at erstatte papirindlægssedler med elektroniske indlægssedler.

20%

svarede, at det var "en dårlig" eller "meget dårlig" idé.

17

mio. indlægssedler

I henhold til undersøgelsen **vil apotekerne skulle printe 17 mio. indlægssedler** om året, hvis de skal imødekomme kundernes ønske om at få en papirversion. Det svarer til næsten **30.000 indlægssedler pr. apoteksenhed**.

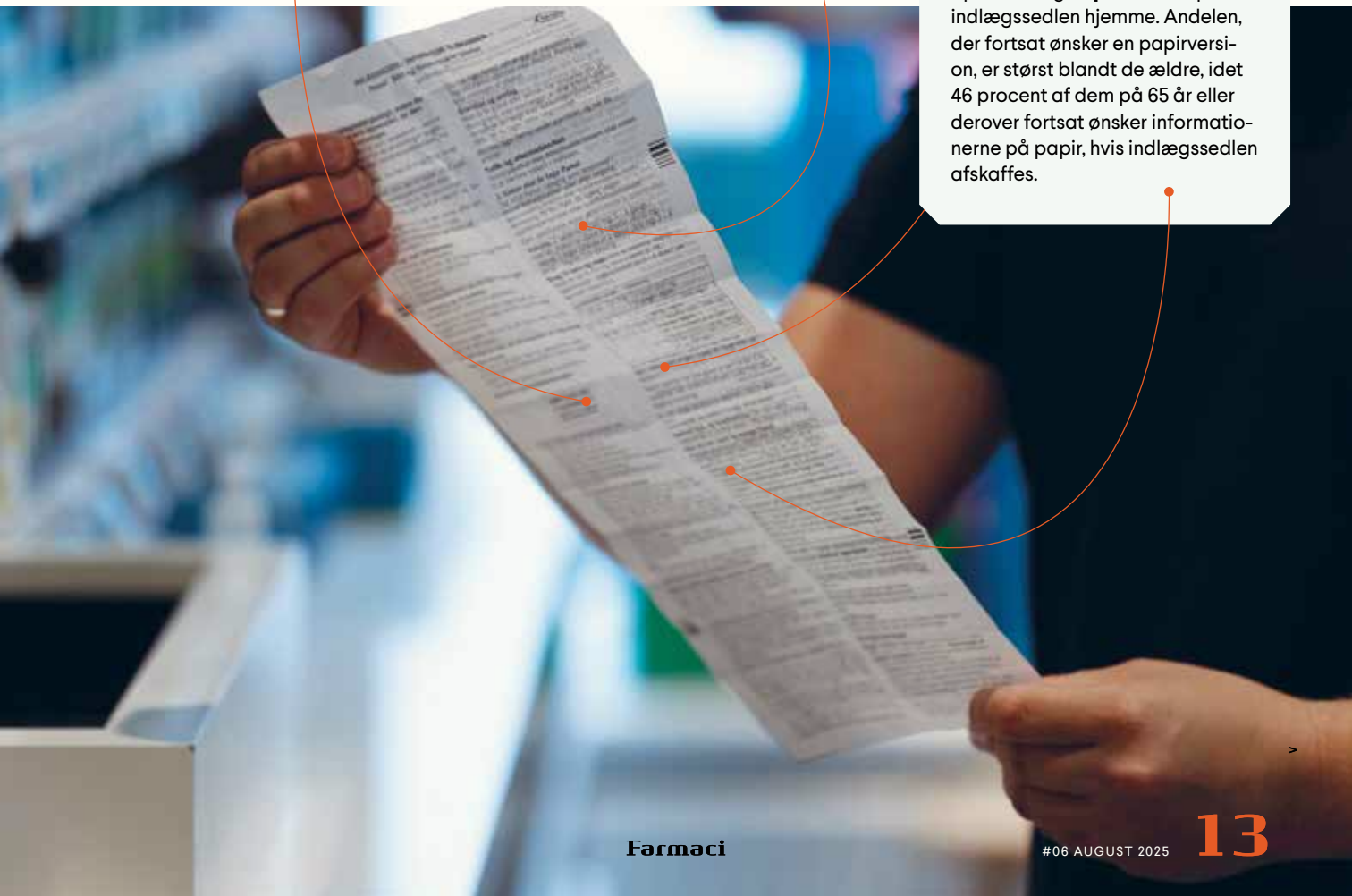
Kilde: Undersøgelse foretaget i foråret 2024 af Københavns Universitet, Lægemiddelindustriforeningen og Danmarks Apotekerforening. Der indgår 545 besvarelser fra apotekskunder eller patienter på hospital via elektroniske spørgeskemaer.

90%

De fleste af apotekets kunder (90 %) har en smartphone eller tablet, så de har mulighed for at tilgå en elektronisk indlægsseddel.

39%

svarede, at de altid eller nogle gange fortsat ønsker en papirversion. Heraf ønsker **65 procent** at få indlægssedlen udleveret af apotekspersonalet, **19 procent** ønsker at bruge en selvbetjent printer på apoteket, og **19 procent** vil printe indlægssedlen hjemme. Andelen, der fortsat ønsker en papirversion, er størst blandt de ældre, idet 46 procent af dem på 65 år eller derover fortsat ønsker informationerne på papir, hvis indlægssedlen afskaffes.

> Det betyder i givet fald, at apotekerne i Danmark årligt ville skulle printe 20 mio. indlægssedler alene på recept-medicin. Det svarer til, at et apotek skal printe i gennemsnit 35.000 indlægssedler årligt. Det kræver ressourcer og tid, som apotekerne ikke har, lyder det fra Birthe Søndergaard.

"Hvis apotekerne ender med at skulle varetage den store printopgave, vil det være så omfattende, at det vil tage tid fra apotekernes sundhedsfaglige kerneopgaver," siger hun.

Praksis kan være anderledes

Selvom undersøgelsen altså viser, at der stadig er en stor efterspørgsel på printede indlægssedler, er det dog svært at sige, om det også vil være sådan i praksis.

"Det er vigtigt at huske, at undersøgelsen er et udtryk for et øjebliksbille-

de. Kunderne har svaret på noget, som ikke er en realitet endnu, og det er derfor svært at vide, om det også vil forholde sig sådan den dag, der ikke længere er en indlægsseddel i pakningen," siger Birthe Søndergaard og tilføjer, at der sandsynligvis vil være en tilvænningsperiode, hvor folk gradvist vil vænne sig til at bruge den elektroniske version.

Dertil kommer, at en udfasning af papirindlægssedlerne formentlig vil ske over en længere periode og ikke på én gang.

Undersøgelsen viser også, at 64 procent af kunderne synes, at det er en meget god eller en god idé at erstatte papirindlægssedler med en elektronisk udgave, og 55 procent svarede, at de ikke behøver indlægssedler i papirform.

Bekymringer

Selvom kunderne således overvejende er positivt stemt over for de elektroniske indlægssedler, er der stadig en række bekymringer, når det kommer til patient- og datasikkerheden, som vi må forholde os til, lyder det fra Birthe Søndergaard.

For det første kan en afskaffelse af papirversionen gøre, at borgerne i mindre grad forholder sig til medicinens virkninger og bivirkninger, fordi de ikke konfronteres med en fysisk indlægsseddel, fortæller hun.

For det andet kan der være udfordringer, når det kommer til datasikkerheden. Det er en bekymring, som deles af apotekernes europæiske organisation PGEU. I deres positionspapir opfordrer de EU til at sikre, at digitalisering ikke sker på bekostning af valgfrihed og datasikkerhed, og organisationen mener, at den trykte indlægsseddel bør bevares som en grundlæggende rettilighed.

Også fordele

Der er dog også flere fordele ved en eventuel afskaffelse af papirindlægssedlerne. Hvis man sparer på blæk og papir, vil der være en miljømæssig besparelse. Den gevinst afhænger dog af, hvor mange borgere, der stadig ønsker en indlægsseddel, som så alligevel skal printes.

Dernæst vil man sandsynligvis også kunne afskaffe yderemballagen på me-

Det siger EU-forslaget om elektroniske indlægssedler

Forslaget lægger op til, at medlemslandene i EU selv kan bestemme, om indlægssedler for bestemte eller alle lægemidler kun skal foreligge elektronisk. Borgeren skal dog stadig have ret til en gratis papirversion, hvis dette ønskes.

Indehaveren af markedsførings-tilladelsen skal stå for den elektroniske indlægsseddel og sørge for, at en printvenlig version er let tilgængelig.

Det fremgår ikke af forslaget, af hvem og hvordan opgaven med print skal løses, men mange peger på apoteket.

dicinpakningen, og det vil gøre det nemmere at placere doseringsetiketten på pakningen, hvilket kan være fordelagtigt i forbindelse med nye automatiserings- og robotløsninger, fortæller Birthe Søndergaard. Desuden er det nemmere at opdatere de elektroniske indlægssedler løbende, hvilket kan gavne patient-sikkerheden.

"Overordnet set er vi positive overfor, at man i fremtiden bevæger sig over til i højere grad at bruge elektroniske indlægssedler, da der er en række fordele ved det. Men det handler om at finde en god implementeringsmodel, som også kan fungere ude på apotekerne," siger Birthe Søndergaard. ●

I Danmark har elektroniske indlægssedler været tilgængelige på indlægsseddel.dk i en årrække som supplement til papirudgaven.

Revision af EU-lægemiddel-lovgivningen på vej

Forslaget om digitalisering af indlægssedler er blot ét af punkterne i en større revision af EU-lægemiddelovgivningen som har til formål at:

- **sikre rettidig** og lige adgang til sikre, effektive og prismæssigt overkommelige lægemidler til patienter i alle medlemsstater
- **øge forsyningssikkerheden** for lægemidler
- **sikre et attraktivt**, innovations- og konkurrencevenligt miljø for forskning, udvikling og fremstilling af lægemidler i EU
- **gøre lægemidler** mere miljømæssigt bæredygtige
- **forebygge og bekæmpe** antimikrobiel resistens (AMR).

Din økonomi skal ikke være på recept

Som apoteker skal du balancere mellem regler, krav og en kompleks økonomi.

I Jyske Bank får du en sparringspartner med indgående branchekendskab – og rådgivning, der tager udgangspunkt i både dit apotek og din privatøkonomi.

- Specialiseret rådgivning
- Løsninger, der virker i praksis
- Direkte adgang til relevante eksperter

Læs mere på jyskebank.dk/apoteker – eller giv os et ring.

Silkeborg

Erhvervskundedirektør
Christina Floor
Tlf. 89 89 86 95
cfe@jyskebank.dk

Erhvervspartner
Kenneth Fiil Christensen
Tlf. 89 89 83 72
kfc@jyskebank.dk

Roskilde

Erhvervspartner
Hasse Skovlund Christiansen
Tlf. 89 89 08 16
hasse@jyskebank.dk

Erhvervspartner
Søren Jakobsen
Tlf. 89 89 17 45
soeren.jakobsen@jyskebank.dk

Apoteker spiller vigtig rolle på

På **Ringe Apotek** var der fuldt hus på Lungedagen i november sidste år, hvor kunderne kunne få målt deres lungefunktion. De er klar til at gentage succesen igen i år.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THØSTRUP

Der blev pustet for fuld kraft, da Ringe Apotek i november sidste år deltog i Lungedagen, som hvert år sætter fokus på lungesygdomme og tidlig opsporing.

Her kunne apotekets kunder få tjekket deres lungefunktion, og det var der mange, som gerne ville. Også selvom det krævede, at man fandt de helt store ballonkinder frem og gav et ordentligt pust i det lille lungeapparat. Det skræmte ikke kunderne væk. De mødte talstærkt op, og derfor planlægger apoteket også at deltage i dette års lungedag, som løber af stabelen den 19. november 2025.

"Apoteket var fuld af mennesker, som var nysgerrige, og som gerne ville have målt deres lungefunktion. Så det var en stor succes, som vi planlægger at gentage igen i år," fortæller Isra Kanoun, som er informationsfarmaceut på Ringe Apotek.

Det er Lungeforeningen, som i tæt samarbejde med landets kommuner står bag den årlige lungedag. Formålet med dagen er at sætte fokus på lungesygdomme som for eksempel KOL. I år er der fokus på tidlig opsporing, og der vil i forbindelse med dagen være arrangementer over hele landet, hvor man blandt andet kan få målt sin lungefunktion.

På Ringe Apotek havde de besøg af en KOL-sygeplejerske, en diætist, en fysioterapeut og to frivillige fra Lungeforeningen, som stod klar til at tale om symptomer og risikofaktorer ved særligt KOL, som er en af de mest udbredte lungesygdomme. Derudover tilbød de at måle kundernes lungefunktion.

Understøtter borgernes sundhed

På Ringe Apotek er man glad for at kunne bakke op om borgernes sundhed ved at deltage i Lungedagen.

"Det er dejligt, at vi som apotek kan være med til at gøre en forskel for borgernes sundhed ved at åbne vores døre for sådan et arrangement. Det er også en mulighed for at vise, at vi som apotek tager vores sundhedsfaglige rolle alvorligt," siger Isra Kanoun.

Flere kunder kom forbi, fordi de havde set apotekets Facebook-event og syntes, det lød spændende, men der kom også kunder, som var på apoteket med et andet ærinde men blev nysgerrige på arrangementet.

"Flere af vores kunder gik ud af apoteket med højt humør,

Lungedagen

3 GODE RÅD TIL APOTEKET

Her giver Ringe Apotek gode råd til apoteker, der vil deltage i Lungedagen:

- 1 Lad være med** at tænke det som et større projekt, end det er. Lungeforeningen er meget behjælpelig med at finde et set-up, som passer til jeres apotek.
- 2 Apotekets primære** opgave er at stille et område med borde og stole til rådighed i kunderummet og at henvise kunderne på dagen. Arrangementet tager typisk et par timer.
- 3 Det er en god idé** at lave et event på Facebook i ugerne op til, så folk bliver opmærksomme på arrangementet. Sæt også plakater op - og del flyers ud i dagene op til.

PUST. Et hold af sygeplejersker, fysioterapeuter, en diætist og to frivillige fra Lungeforeningen stod klar til at møde kunderne på Ringe Apotek på Lungedagen sidste år

Det er dejligt, at vi som apotek kan være med til at gøre en forskel for borgernes sundhed ved at åbne vores døre for sådan et arrangement

Isra Kanoun
informationsfarmaceut
på Ringe Apotek

fordi de havde fået lavet en måling, som viste, at deres lungefunktion var god. Det var dejligt at være vidende til," siger Isra Kanoun.

Apoteket er en oplagt lokation

På Lungedagen er der både arrangementer på biblioteker og i indkøbscentre, men fordelene ved apoteket er, at personalet ofte kender deres kunder. Derfor kan apoteket måske være med til at spotte nogle af dem, som kan være relevante at måle

på - for eksempel kunder, som kommer og henter nikotinsubstitution, fordi de er i gang med et rygestop. Det fortæller Ulla Nymann Jørgensen, som er KOL-sygeplejerske og sundhedskonsulent i Skanderborg Kommune, hvor hun i mange år har arbejdet med tidlig opsporing og forbyggende indsatser i forbindelse med særligt KOL.

I forbindelse med Lungedagen er hun med til at lave arrangementer på apotekerne, hvor hun sammen med resten af teamet rykker ud og måler borgernes lungekapacitet.

RESOURCE® ULTRA FRUIT

**NYHED! NY EMBALLAGE
MED MINDRE PLASTIK^a**

Resource® Ultra Fruit er skiftet til Tetra Pak® emballage. Og for yderligere at reducere brugen af plastik har vi også erstattet plasten i transportemballagen med pap. Den rektangulære form sparer overskydende materiale, vægt og plads uden at gå på kompromis med kvalitet og indhold. Den nye emballage kan nemt og effektivt stables på paller, i transportcontainere, på butikshylden og hjemme i skabet, så der kan transporteres og opbevares flere produkter på den samme plads.

Resource® Ultra Fruit er stadig en saftbaseret energirig, ernæringsdrik med ekstra protein^b, og har den samme gode smag som altid!

Information til sundhedsfagligt personale

^aI løbet af juni/juli blev plastik-flaskerne byttet ud med Tetra Pak®.

^bSammenlignet med vores andre saftbaserede ernæringsdrikke.

Resource® Ultra Fruit er fødevarer til særlige medicinske formål og skal anvendes under lægelig overvågning. Beregnet til ernæringsmæssig håndtering af patienter med underernæring eller i ernæringsmæssig risiko.

www.nestlehealthscience.dk

- "Vi oplever, at der er stor opbakning og velvilje blandt apotekerne til at deltage i Lungedagen. De er meget imødekommende og engagerede. I de år, jeg har arbejdet med det, har jeg aldrig fået et nej, når vi har spurgt, om apotekerne vil deltage. Det er dejligt at opleve," siger Ulla Nymann Jørgensen.

Mindre stigma

Hun er sikker på, at arrangementerne på lungedagen er med til at gøre en forskel.

"Arrangementerne gør, at vi når bredere ud. Hvis man for eksempel ryger, kan det at gå til lægen for at få målt sin lungefunktion godt føles stigmatiserende. Her kan det være nemmere at dukke op til et arrangement på Lungedagen og få målt den der," siger Ulla Nymann Jørgensen.

Sommetider kommer der også borgere, som allerede er diagnosticeret med KOL, som gerne vil have tjekket deres lungefunktion. Disse bliver dog henvist til deres egen læge.

"Lungedagen handler om tidlig opsporing. Derfor kan vi ikke lave målinger på de borgere, som ved, at de har KOL. Det er vigtigt, at de følger de årlige kontroller hos deres læge, så det opfordrer vi dem altid til," siger Ulla Nymann Jørgensen.

Til gengæld tilbyder hun altid at ringe borgerne op for en opfølgende samtale, hvis deres måling har vist, at der er tegn på KOL.

"Hvis der er tegn på KOL, opfordrer vi dem til at opsøge egen læge: Men vi tilbyder også at lave en opfølgende samtale over telefonen, hvor vi hører, hvordan det er gået siden sidst, og om de har fået en tid hos lægen," siger Ulla Nymann Jørgensen og tilføjer, at hun ser frem til november, hvor hun igen i år selv deltager i Lungedagen på apotekerne i Skanderborg Kommune og måler borgernes lungefunktion. ●

Lungedagen afholdes den 19. november 2025

- Apoteker, der gerne vil deltage i Lungedagen, kan kontakte projektleder Camilla B. Thomsen i Lungeforeningen på cbt@lunge.dk.

HALEON

Lindring starter her. Mod feber og smerte.

Panodils sortiment er velegnet til hele familien.

Panodil, Panodil Zapp, Panodil Brus, Panodil Hot, Panodil Junior (paracetamol). **Indikation:** Panodil, filmovertrukken tablet 500 mg, Panodil Zapp, Panodil Brus, Panodil Hot, Panodil Junior: Svage smerter, febernedsættende. **Dosering:** Panodil filmovertrukken tablet, Panodil Brus og Panodil Zapp: Voksne (inkl. ældre) og børn på 12 år og derover (min. 40 kg): 1 g 3-4 gange i døgnet, dog højst 4 g pr. døgn. I enkelte tilfælde kan 500 mg 3-4 gange i døgnet være tilstrækkeligt. Minimum doseringsinterval: 4 timer. Panodil filmovertrukken tablet og Panodil Brus: Børn 2-11 år: 50 mg/kg/døgn fordelt på 3-4 doser. Minimum doseringsinterval: 6 timer. Maksimum behandlingstid uden lægens anvisning er 3 dage. Børn under 2 år: Må ikke anvendes uden lægens anvisning. Panodil Zapp: Børn under 12 år: Må ikke anvendes uden lægens anvisning. Panodil Hot: Voksne (inkl. ældre) og børn på 15 år og derover: 2 breve (1 g) 3-4 gange i døgnet, dog højst 8 breve (4 g) pr. døgn. I enkelte tilfælde kan 1 brev (500 mg) 3-4 gange i døgnet være tilstrækkeligt. Minimum doseringsinterval: 4 timer. Børn under 15 år: Må ikke anvendes uden lægens anvisning. Panodil Junior oral suspension og suppositorier: Børn på 2 år og derover: 50 mg/kg/døgn fordelt på 3-4 doser. Minimum doseringsinterval: 6 timer. Maksimum behandlingstid uden lægens anvisning er 3 dage. Børn under 2 år: Må ikke anvendes uden lægens anvisning. Alle: Den maksimale døgnosis må ikke overskrides. Bør anvendes i laveste effektive dosis i kortest mulig tid. **Kontraindikationer:** Svær leverinsufficiens, overfølsomhed overfor paracetamol eller hjælpestofferne. **Interaktioner:** Metoclopramid, domperidon, colestyramin, lægemidler med enzyminducerende effekt (f.eks. fenytoin, carbamazepin), probenecid, chloramphenicol, warfarin. **Forsigtighedsregler:** Må ikke anvendes samtidig med andre lægemidler, der også indeholder paracetamol, da det kan føre til en overdosis, der kan kræve levertransplantation eller medføre død. Forsigtighed skal udvises ved lever- og nyreinsufficiens. Tilfælde af nedsat leverfunktion/leversvigt ved maksimale terapeutiske doser er rapporteret ved underskud af glutathion, hvorfor vedvarende brug og maksimale doser frarådes hos disse patienter. Underskud af glutathion kan øge risikoen for metabolisk acidose. Risiko for medicinoverforbrugshovedpine og nyreskade ved længerevarende brug. Panodil Zapp, Panodil Hot, Panodil Brus betragtes som produkter med højt natriumindhold, hvilket der skal tages hensyn til, hvis patienten er på natrium- eller saltfattig diæt. Forsigtighed tilrådes ved hjerteinsufficiens. Panodil Brus desuden ved hereditær fructoseintolerans (sorbitol E420). Panodil Hot desuden ved Føllings sygdom/PKU (indeholder aspartam E951), hereditær fructoseintolerans, glucose/galactosemalabsorption og sucrose-isomaltasemangel (indeholder saccharose). Farvestofferne kan medføre allergiske reaktioner. Panodil Junior oral suspension desuden: Hereditær fructoseintolerans (sorbitol E420 og maltitol E965). Indeholder konserveringsmidler (E215, E217, E219), som kan give allergiske reaktioner (kan optræde efter behandlingen). **Graviditet og amning:** Kan om nødvendigt anvendes under graviditet. Bør anvendes i lavest mulige doser, der mindsker smerterne, og i så kort tid som muligt. Kan anvendes under amning. **Bivirkninger:** Almindelige: Rødmen af rektalslimhinden (Panodil Junior suppositorier). Øvrige bivirkninger: Se produktresumé. **Overdosering:** Overdosis på > 6 g paracetamol eller mere som enkeltosis hos voksne eller > 125 mg/kg kropsvægt som enkeltosis hos børn kan forårsage leversvigt, der kan kræve levertransplantation eller medføre død. Ligeledes kan overdosis af paracetamol pga. høje samlede dosisniveauer over en periode forårsage irreversibelt leversvigt. Akut pankreatitis er observeret, ofte med hepatisk dysfunktion og levertoksicitet. **Udlevering:** HX_g: Panodil filmovertrukken tablet 500 mg 10 stk., Panodil Zapp 10 stk., Panodil Brus 10 stk., Panodil Hot 10 stk., Panodil Junior Oral Suspension 60 ml og 200 ml, Panodil Junior Suppositorier 125 mg 10 stk. og 250 mg 10 stk. HA_g: Panodil filmovertrukken tablet 500 mg 20 stk., Panodil Zapp 20 stk., Panodil Brus 20 stk. B: Panodil, filmovertrukken tablet 500 mg 100 stk. og 300 stk. **Tilskud:** Panodil Zapp 500 mg 100 stk. og Panodil filmovertrukken tablet 500 mg 100 stk. og 300 stk. 100 stk.: Generelt tilskud. Panodil Brus 60 stk. samt Panodil Junior oral suspension 24 mg/ml: 60 ml og 200 ml og Panodil Junior suppositorier 125 mg og 250 mg: 10 stk.: Klausuleret tilskud. **Pakninger:** Panodil, filmovertrukne tabletter 500 mg 10 stk., Panodil Zapp, filmovertrukken tablet 500 mg 10 stk., Panodil Brus, brusetablet 500 mg 10 stk., Panodil Hot, pulver til oral opløsning, breve á 500 mg 10 stk., Panodil Junior, oral suspension 24 mg/ml: 60 ml og 200 ml., Panodil Junior, suppositorier 125 og 250 mg 10 stk.: Ingen vejledende mindstpris. Panodil, filmovertrukne tabletter 500 mg 20 stk., 100 stk. og 300 stk., Panodil Zapp, filmovertrukken tablet 500 mg 20 stk. og 100 stk., Panodil Brus, brusetablet 500 mg 20 stk. og 60 stk.: Se dagsaktuel pris på medicinpriser.dk. Haleon Denmark ApS er indehaver af markedsføringstilladelserne. Trademarks owned or licensed by Haleon. ©2024 Haleon or licensors. Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller Haleon (mystory.nd@haleon.com).
De med () markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til Lægemiddelstyrelsens godkendte produktresuméer, som vederlagsfrit kan rekvireres fra Haleon Denmark ApS via mystory.nd@haleon.com eller telefon 80 25 16 27.*

Baseret på SmPC'er for Panodil, filmovertrukne tabletter 500 mg: 06/2023, Panodil Zapp: 07/2023, Panodil Brus: 06/2023, Panodil Hot, pulver til oral opløsning, brev: 06/2023, Panodil Junior, suppositorier: 01/2024, Panodil Junior, oral suspension: 02/2024.
PM-DK-PAN-24-00051

Læs mere

Udnyt BD Rowas™ nye Customer Learning Centre

Vi har lyttet til din tilbagemelding og kan nu præsentere vores nye kunderettede læringsplatform: Customer Learning Centre. Målet er at gøre det lettere for dig at bruge vores løsninger ved at give dig direkte adgang til et stort udvalg af brugervenligt uddannelsesmateriale. Ved hjælp af platformens e-læringsmoduler, instruktionsvideoer og lynvejledninger kan du fremover finde den nødvendige viden om vores lagerrobotter, når og hvor du har behov for det. Da vi ved, at tid er afgørende, har vi designet platformen, så du kan bruge den til at løse problemer og afhjælpe brugerfejl – hurtigt og effektivt.

Vi er banebrydende inden for automatisering og har i dag langt over 14.000 lagerrobotter installeret i over 60 lande. Vi har stor erfaring og ved, at det er vigtigt at yde målrettet kundeservice. Således er vores team af eksperter dedikeret til at hjælpe dig og være på forkant med vores nyskabende teknologi.

For at få adgang til Customer Learning Centre skal du blot scanne QR-koden og logge ind med BD Rowas™ Single sign-on. Herefter kan du hurtigt finde eksperthjælp og udbygge din viden om vores lagerrobotter.

- Få hurtigt svar på brugerspørgsmål her:
<https://rowa.de/de/page/training-videos/>
- Få hjælp til Customer Learning Centre via mail til:
DL-Training_Solutions@bd.com.
- Har du ikke et BD Rowa-log-in, eller har du ikke oprettet en BD Rowa™ Single sign-on-konto, skal du blot sende en e-mail til os på:
rowa.customerportal@bd.customer

Hos BD Rowa™ har vi forpligtet os til at levere værdi til vores kunder, og vi er glade for nu at kunne gøre dit arbejde lettere via Customer Learning Center.

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

Om kort tid samles farmaceuter, forskere og andre sundhedsprofessionelle fra hele verden i Bella Center i **København** til den internationale FIP-kongres.

Farmaci har talt med tre danske deltagere, der ser frem til kongressen ud fra hver deres vinkel.

Hvad får du ud af at tage til **FIP-kongres**?

Om **FIP-kongressen**

FIP-kongressen (FIP World Congress of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences), er en stor international kongres organiseret af International Pharmaceutical Federation (FIP).

Den samler farmaceuter, farmaceutiske forskere og andre sundhedsprofessionelle fra hele verden for at drøfte fremskridt, udfordringer og tendenser inden for farmaceutisk forskning og apotekspraksis.

Kongressen byder på videnskabelige sessioner, workshops og netværksmuligheder.

I år afholdes kongressen for 83. gang – og denne gang i Bella Center i København fra den 30. august til 3. september.

VETERANEN

Helle Jacobsgaard, sundhedsfaglig chefkonsulent, Apotekerforeningen

"Jeg tager til FIP-kongres for at blive inspireret til udvikling af den danske apotekssektor og for at opbygge og pleje mit internationale netværk. Det er en unik mulighed for at se, hvad der rører sig globalt og tage idéer med hjem, som kan omsættes i dansk kontekst."

"Blandt oplevelser, jeg stadig husker, var, da FIP satte forfalskede lægemidler på dagsordenen for første gang. Jeg tabte kæben, da det gik op for mig, hvor organiseret det er. En anden gang gjorde en tysk undersøgelse af apotekernes rådgivning til håndkøbskunder stort indtryk. Vi tog idéen med hjem og lavede en dansk version af undersøgelsen, som stadig bruges. Det er den slags konkret inspiration, der gør FIP værdifuld for mig."

"Mit råd til førstegangsdeltagere er: Vær nysgerrig og åben. Du kan ikke nå det hele, så vælg ud fra dine interesser. Og vær ikke bange for at forlade et oplæg, hvis det ikke er relevant. Kig programmet grundigt igennem og lav en plan.

Og gå endelig hen og tal med dem, der har været afsted før. De deler gerne erfaringer."

Antal gange
på FIP-kongres:

23

Debut:

1995 i Stockholm

COPENHAGEN 2025
FIP WORLD CONGRESS
31 August - 3 September

FORSKEREN

Lotte Stig Nørgaard, professor,
København Universitet

"Jeg tager til FIP Kongres for at få idéer til ny forskning og undervisning og for at samle op på gamle samarbejdspartnere og skabe kontakt til nye. Jeg er selvføl-

gelig optaget af at se, om der sker noget andre steder i verden, som vi kan lade os inspirere af i Danmark. Men jeg går også efter simpelthen at få ny viden og dykke ned i nye emner."

"Jeg har været afsted to gange før og har været positivt overrasket over det høje faglige niveau. En session i Glasgow i 2018 står særligt klart i hukommelsen. Den handlede om farmaceutens rolle i behandlingen af hepatitis C. Det var en øjenåbner, fordi sygdommen er så udbredt globalt. Man har medicin, som virker, men det kniber med adgang til diagnosticering. Her lærte jeg noget om en problematik, jeg ikke kendte meget til. Det var må-

**Antal gange
på FIP-kongres:**

2

Debut: 2006 i Salvador
Bahia, Brasilien

ske ikke direkte relevant for danske apoteker, men det var utroligt spændende og har sat sig fast."

"I år glæder jeg mig især til, at kongressen foregår i København. Jeg skal holde et par mundtlige præsentationer, blandt andet om hjemmehospitaler. Og så er jeg medforfatter på flere poster, herunder en om digitale indlægssedler som alternativ til de trykte. Jeg er spændt på, hvordan det bliver modtaget af kolleger fra resten af verden. Og så ser jeg frem til pre-summit om lørdagen, der i år har fokus på det digitale, som jo er et område, der fylder mere og mere."

DEBUTANTEN

Stine Louise Bjerreskov, farmakonom,
Firkløver Apoteket

"I år bliver min første gang på FIP, og jeg glæder mig. Jeg elsker mit fag, og jeg brænder for udvikling. Så jeg håber på inspiration og sparring, og jeg glæder mig til at møde andre, der også brænder for faget."

**Antal gange
på FIP-kongres:**

0

"Jeg ser især frem til, at jeg skal præsentere de to forskellige faglige projekter, jeg er involveret i. Det ene handler om samarbejde mellem farmaceut- og farmakonomstuderende på apotek, det andet om, hvor mange af apotekets kunder, der oplever dårlig effekt af deres faste paracetamolbehandling, og som samtidig ikke tager medicinen som aftalt med lægen." ●

Nye stoptilbud skal nå unge nikotinbrugere

Nye nikotinprodukter som snus og vapes har ændret billedet af den typiske nikotinafhængige. Kommunale stopforløb skal nu nå de unge, der kæmper med at slippe nikotinen. Apotekerne kan spille en vigtig rolle i at rådgive og henvise til de rette tilbud.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Vapes, snus, e-cigaretter, nikotinposer, tyggetobak – det er nogle af navnene på de mange nye nikotinprodukter, som har vundet frem de seneste år.

Engang talte man om rygere og rygestop, men i dag giver det mere mening at tale om "nikotinbrugere" og "nikotin-stop". De borgere, som tropper op på apoteket for at købe nikotinsubstitution, er nemlig ikke nødvendigvis rygere men kan også være brugere af snus eller andre nikotinprodukter.

Særligt den unge målgruppe på 15-29 år har taget nikotinprodukterne til sig. Her bruger hver tredje mindst ét tobaks-

eller nikotinprodukt, og hver tiende bruger flere.

Der er med andre ord en helt ny gruppe af nikotinafhængige, hvoraf en del gerne vil ud af deres afhængighed. Man ved dog, at den unge målgruppe i mindre grad rækker ud efter hjælp end den ældre målgruppe. Det fortæller Andrea Stadil Glahn, som er seniorprojektleder i Kræftens Bekæmpelse.

"Vi ved, at mange unge ønsker at stoppe, men der kan være en barriere forbundet ved at bede om hjælp," siger hun.

Derfor har man i 20 projektkommuner lavet særlige stopforløb målrettet unge. Det betyder, at apotekerne fremover kommer til at møde disse, når de henter stopmedicin.

Apoteker glad for at kunne henvise

Det mærker man allerede på Bjerringbro Apotek. For selv om det stadig primært er de "traditionelle rygere", der kommer og henter stopmedicin, er de unge så småt begyndt at møde op med en voucher i hånden for at hente gratis stopmedicin som et led i et kommunalt stopforløb.

Op det er ikke kun de unge selv, der kommer. Også forældre, der gerne vil hjælpe deres børn ud af deres nikotinforbrug, er begyndt at søge hjælp på apoteket.

"Vi har >

Hjælp til nikotinstop

Apotekerne kan bakke op om borgerens nikotin- og rygestop ved at henvise til de forskellige stopinitiativer, som findes

Stoplinien.dk.

Landsdækkende initiativ, som Sundhedsstyrelsen står bag. Stopliniens hjemmeside, er et godt sted at starte. Her kan man nemt finde det nærmeste kommunale stopforløb, og man kan finde nummeret til den gratis telefonrådgivning.

Her kan man blandt andet:

- Finde et stopinitiativ i ens bopælskommune
- Beregne sit nikotinformbrug
- Deltage i onlinefora med andre borgere, som er i gang med et ryge- eller nikotinstop
- Få gratis rådgivning over telefon.

Break-up.dk

Site målrettet unge, som Stoplinien står bag. Her sammenlignes et ryge- eller nikotinstop med at slå op med en kæreste.

Her kan man blandt andet:

- Læse om "de fire stadier i et break-up" med nikotinen
- Få gode råd til eget stop og om, hvordan man bedst støtter en ven i et ryge- eller nikotinstop
- Beregne sit nikotinformbrug

Appen Kvit

Ny ryge- og nikotinstoppapp, som har taget over for de to tidligere apps e-kvit og Xhale. Appen er gratis og er udviklet af Kræftens Bekæmpelse. Indtaster man sit nikotinformbrug, kan man få daglige påmindelser og råd, som er med til at holde motivationen oppe. Nu er det også nemmere at indtaste flere forskellige nikotinprodukter, som især er relevant for den unge målgruppe.

Appen kan være et godt supplement til et kommunalt stopforløb, men det kan også være en hjælp til dem, som gerne vil klare det på egen hånd. Endelig kan den være et godt redskab til dem, som allerede er lykkedes med et stop, men som har brug for støtte til at holde fast i det.

I appen får man blandt andet:

- Daglige beskeder med støtte og motivation, særligt i den første tid
- Milepæle, der markerer fremskridt og holder én i gang
- Viden om kroppens og sindets reaktioner
- Råd og hjælp, når man møder modstand eller har en svær dag
- Overblik over besparelser, så man kan se, hvor meget man har vundet – både økonomisk og helbreds mæssigt

- > jævnligt forældre, som kommer, fordi de er bekymret for deres børns nikotinformbrug, og det kan være svært for dem at navigere i de forskellige nikotinprodukter, som de unge bruger. Her er det rart, at vi kan henvise til, at der findes forskellige stopforløb i kommunen, som er målrettet til de unge,” fortæller Lene Just Jørgensen, som er apoteker på Bjerringbro Apotek og Hammel Frijsenborg Apotek.

I Viborg Kommune, hvor Bjerringbro Apotek ligger, har man etableret ”sundhedssatellit”, som er små afdelinger af sundhedscenteret, der er spredt ud i hele kommunen. Det gør det nemt for borgerne at komme i kontakt med et ryge- og nikotinstoptilbud, også i de mindre byer i kommunen.

Stopvejledere med på møde

Når man er i et stopforløb, hjælper stopvejlederne med at lave en plan for, hvordan man skal tage stopmedicinen. Alligevel er det rart, at man har kendskab til de unges måde at bruge nikotinprodukter på, når man møder dem eller deres

Vi har jævnligt forældre, som kommer, fordi de er bekymret for deres børns nikotinformbrug, og det kan være svært for dem at navigere i de forskellige nikotinprodukter, som de unge bruger

Lene Just Jørgensen apoteker
Bjerringbro og Hammel Frijsenborg Apotek

forældre på apoteket, fortæller Lene Just Jørgensen.

Derfor inviterede man i Viborg Kommune en af stopvejlederne til at komme forbi et samarbejdsudvalgsmøde. Her fik apotekerne indblik i de unges nikotinformbrug og fik mulighed for at stille spørgsmål.

”Det var et fint initiativ, hvor vi blev klogere på de mange nye nikotinprodukter og de stopforløb, som vi kan henvise de unge til. Det var en god måde at etablere en forbindelse mellem os apotekere og kommunens stoprådgivere på,” siger Lene Just Jørgensen.

Kombiner medicin og rådgivning

Uanset typen af nikotinstop, er det vigtigste budskab, som apotekspersonalet kan viderebringe til borgere, det samme: vil man i gang med et ryge- eller nikotinstop er der størst succesrate, når man kombinerer nikotinstopmedicin med rådgivning.

”Forskning viser, at det oftere lykkes at komme i mål med sit stop, hvis man kombinerer stopmedicin med rådgivning i form af for eksempel kommunale stopforløb,” siger Andrea Stadil Glahn. ●

Sådan spørger apoteket til nikotinformbrug

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at sundhedspersonale eller frontpersonale bruger VBA, når de kun har få minutter til at gå i dialog med borgeren.

Denne metode kan oplagt bruges i skranken på apoteket.

Very Brief Advice (VBA)

- ? **Spørg** til ryge- eller nikotinstatus
- ! **Oplys** om, at kombinationen af nikotinstopmedicin og rådgivning øger chancerne for at lykkes med et nikotinstop
- **Henvi** til de kommunale stoptilbud.

Bestil gratis plakater, postkort og visitkort til apoteket

- Materialer om appen Kvit kan bestilles på cancer.dk
- Materialer fra Stoplinien kan bestilles på stoplinien.dk

Kender du alle dine fordele i PFA?

Et stort fællesskab giver mange fordele, og som kunde i PFA har du flere fordele, end du måske lige forestiller dig. Du har adgang til lejeboliger, kollegier til dine børn, testamentservice og meget mere.

Læs mere på pfa.dk/flerefordele

PFA

Tag en smutvej
- scan koden!

Samarbejde mellem apotek og lægepraksis styrker patientsikkerheden

Glostrup Apotek hjælper lokal lægepraksis med at højne patientsikkerheden, når apoteket én gang om måneden sender en farmakonom ud for at lave lister over de patienter, som ellers risikerer at gå under radaren.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

”Hvordan er det nu lige med de der farmakonomer. De har vist ret godt styr på at lave datasøgninger og er gode til at arbejde systematisk. Ved du, hvordan man ansætter sådan en?”

Cirka sådan lød det, da den lokale læge i Glostrup, Molly Hall ringede til Hanne Høje, som er farmaceut og souschef på Glostrup Apotek.

De to havde allerede et godt samarbejde om dosispakket medicin, og Molly Hall havde set, at farmakonomerne på apoteket ikke bare havde godt styr på det lægemiddelfaglige, men også på it-systemerne.

Som praktiserende læge kunne hun godt bruge hjælp til at få overblik over de mange patienter, som skal indkaldes til opfølgende konsultationer, fordi de for eksempel er i behandling med opioider eller anden fast medicin, hvor der løbende skal laves opfølgninger.

”Da jeg ringede til Hanne Høje var det lidt i frustration. På det tidspunkt manglede vi personale i vores lægeklinik, og vi havde blandt andet svært ved at finde en lægevikar. Derfor måtte jeg tænke ud af boksen, og så fik jeg den tanke, at vi måske kunne få hjælp af en farmakonom fra det lokale apotek,” fortæller Molly Hall, som er praktiserende læge i lægepraksissen Lægerne Hall og Stengade, som ligger i Glostrup. I klinikken er de to læger foruden et par uddannelseslæger og to faste medarbejdere.

Den idé var Hanne Høje hurtig til at gribe, og de to begyndte straks at brainstorme på, hvordan et sådant samarbejde kunne stabiles på benene.

”Jeg synes, det var fedt, at Molly Hall rakte ud til os. Det viser, at vi som apotek har formået at byde ind på relevant vis i de tidligere samarbejder, vi har haft. For eksempel omkring dosis-

pakket medicin,” siger Hanne Høje.

Hun gik straks i gang med at undersøge, om der mon var andre apoteker, som havde et lignende samarbejde, så de kunne hente inspiration til det mere formelle i aftalen.

Men det viste sig at være svært at finde, og Molly Hall og Hanne Høje måtte derfor selv finde formen på den konsultantaftale, som skulle danne grobund for samarbejdet mellem apoteket og lægepraksissen. Med hjælp fra Danmarks Apotekerforening kom der styr på det juridiske i aftalen, og kort tid efter kunne Hanne Høje sende en farmakonom afsted til lægepraksissen i Glostrup.

Fast farmakonom på opgaven

I dag er det Lieu Pham, som er fast farmakonom på opgaven. Én gang om måneden tager hun ud i lægepraksissen. Hendes primære opgave er at lave datasøgninger på forskellige patientgrupper eller præparater for på den måde at finde frem til de patienter, som har brug for en opfølgende konsultation med lægen. Lægen kan så tage stilling til, om der bør ske justeringer i medicinen.

Til at starte med rykkede den farmakonom, som havde opgaven før hende, ud hver 14. dag, men det viste sig, at besøget genererede så meget data, at lægen faktisk ikke kunne nå at følge op på de mange patientlister, som blev lavet, og derfor blev aftalen justeret. Det betyder, at Lieu Pham nu kommer forbi ca. en gang om måneden.

At det i dag er netop hende, der har opgaven, er ikke tilfældigt. Udover den lægemiddelfaglige interesse har Lieu Pham også en stor interesse for at arbejde med data og it, så opgaven falder hende naturligt.

”Jeg synes, det er en rigtig spændende opgave, hvor jeg får lov at fordybe mig i datasøgningerne og arbejde systematisk. Og så er det dejligt at få lov at vise, at vi som farmakonomer har en masse kompetencer, som kan bruges på forskellig vis, og som også kan hjælpe lægen med at øge patientsikkerheden,” siger Lieu Pham.

Søgningerne tilpasses behovet

På lægeklinikken er der blandt andet lavet søgninger over patienter med forhøjet blodtryk og KOL og på patienter, som er i behandling med opioider. Da betingelserne for tilskud til Ozempic blev ændret i efteråret, fik Molly Hall også en liste over disse patienter, så de kunne finde dem, som ikke længere >

Sådan fungerer samarbejdet mellem Glostrup Apotek og den lokale lægepraksis:

Én gang om måneden kommer farmakonom **Lieu Pham** ud på lægepraksissen og udfører sine opgaver i ca. 3-4 timer. Lægepraksissen betaler konsulenttimer til apoteket for det arbejde, hun udfører.

Når **Lieu Pham** er ude som konsulent, er hun lægernes medarbejder, og når hun er på apoteket, er hun apotekets medarbejder. Der er lavet en juridisk aftale, med vejledning fra DA, som sikrer, at der er styr på det juridiske i forhold til fortrolighed og tavshedspligt.

Poster om projektet på FIP

I 2024 havde Glostrup Apotek en poster med på FIP, hvor de præsenterede projektet. På FIP 2025 præsenterer de endnu en poster, som dykker ned i de konkrete opgaver, som de udfører for den lokale lægepraksis.

Lieu Pham,
farmakonom
på Glostrup
apotek

Molly Hall,
Speciallæge i
almen medicin

**Hanne Høje
Jacobsen,**
farmaceut
på Glostrup
Apotek

Gitte Guldager,
Social og
undhedsassistent
hos Lægerne
Hall og Stengade

> var berettiget til tilskuddet.

Søgningerne tilpasses løbende alt efter, hvilke emner eller patientgrupper, der er mest aktuelle at rette fokus mod. På den måde kommer de med tiden hele vejen rundt om de forskellige patientgrupper. Sommetider kommer uddannelseslægerne også med idéer til søgninger, fordi der er et eller andet, de har undret sig over, eller de har set en tendens i en bestemt patientgruppe. Det er med til at understøtte de faglige refleksioner, fortæller Molly Hall.

For nylig var hun på kursus i osteoporose, og det gav også anledning til nye søgninger.

"Jeg fik flere idéer til ting, vi skulle undersøge, og så er det jo en stor hjælp, at der er sat timer af til, at Lieu kan lave søgningerne. På den måde sikrer vi, at idéerne bliver ført ud i livet," siger Molly Hall.

Faglig begejstring i lægepraksissen

Selvom datasøgningerne har genereret mere arbejde til Molly Hall og hendes kollegaer i form af flere opfølgninger med patienter, så har det også øget arbejdsglæden i lægepraksissen.

"Jeg synes, det har åbnet op for flere refleksioner over, hvordan vi kan forbedre patientsikkerheden. I personalegruppen diskuterer vi løbende, om der er nogle ting, som kunne være interessante at undersøge gennem en søgning. Det er også spændende for vores uddannelseslæger at være en del af den proces," siger Molly Hall.

Og selvom Lieu Pham kun kommer på klinikken 3-4 timer om måneden, så er det med til at gøre en stor forskel.

"Det er en opgave, som vi selv har svært ved at sætte tid af til. Så det er en kæmpe hjælp, at Lieu tager opgaven," siger Molly Hall.

Skal også varetage konsultationer

Udover datasøgninger er det planen, at apoteket i fremtiden også skal varetage nogle af de samtaler, som de mange søgninger afføder. Det kunne for eksempel være at kigge på medicinen og tale med patienterne for at se, om der er noget, der kan forbedres. Det kunne også være hjælp til at lave en plan til patienter, som skal nedtrappes i medicin mod for meget mavesyre. Molly Hall er helt tryk ved at overlade sådanne opgaver til apoteket.

"I sidste ende er det jo mig, som læge, der skal tage beslutningen om, hvorvidt der skal ændres i medicinen ved for eksempel polyfarmacipatienter, men apoteket er jo stærke i det lægemiddelfaglige, så for mig er det også spændende at få nogle nye øjne på og høre, hvad deres forslag ville være," siger hun.

Kunne I overveje en lignende løsning?

Her giver Glostrup Apotek tre råd til at få et samarbejde i stand:

1 Lav en kontrakt. hvor I, i et bilag, får defineret de konkrete opgaver, som farmakonom skal udføre. På den måde er det muligt at ændre opgaverne undervejs, så de giver bedst mening.

2 Prøv ordningen af og justér løbende. Måske er det nogle andre patientgrupper end først antaget, som I skal fokusere på. Find et passende interval, hvor lægen kan nå at følge op på patienterne, inden farmakonom kommer og laver en ny liste.

3 Find det rette match. Det er vigtigt, at der er god kemi mellem den udsendte farmakonom og lægen. Det relationelle aspekt er vigtigt, og derfor giver det god mening, at opgaven varetages af den samme farmakonom hver gang.

På Glostrup Apotek er man klar til også at kaste sig over flere opgaver.

"Det er helt sikkert planen, at vi også skal have den del op at køre. Vores farmakonomer og farmaceuter er vant til at have kontakt med borgerne, når de rådgiver i skranken, så de kompetencer har de styr på," siger Hanne Høje.

Spørger man Molly Hall om hun vil anbefale et lignende samarbejde til andre, er svaret 'ja'.

"Jeg vil helt sikkert anbefale andre lægeklinikker at række ud efter en farmakonom, til denne her type opgaver. For os er det en stor hjælp, som i sidste ende er med til at højne kvaliteten for patienten," siger hun. ●

Hansaplast

HURTIGERE HELING

MED AVANCERET HYDROKOLLOID-TEKNOLOGI

**STÆRKT HOLD
I 72+ TIMER**

**ULTRATYND
OG FLEXIBEL**

**REDUCERER RISIKOEN
FOR ARDANNELSE**

NYHED

**SÅRHELINGS-
RESULTATER
EFTER 14 DAGE***

HELING AF TØRRE SÅR

VS.

FUGTIG SÅRHELING

*Wigger-Alberti W. et al. J Wound Care 2009 Mar; 18 (3):123-28, 131; Forenklet illustration af fig. 3; hydrokolloidforbindinger vs. standardplaster på dag 14. **Kuhlmann M. et al., 2011; Kuhlmann M. et al., 2020.

Hansaplast plaster findes på apoteket og online

227981

Mentalisering gør en forskel

Farmaci giver her ordet til en medarbejder fra et apotek, der har gennemført uddannelsesforløbet i mentalisering. Vi spørger, hvad det har betydet for deres hverdag på apoteket.

Notesbog holder liv i mentalisering

Mentalisering på apotekerne

Mentalisering er et psykologisk redskab. Det styrker apotekspersonalets evne til at forstå og møde kundens behov og følelser og dermed forbedre rådgivningen. Metoden udrulles i øjeblikket på landets apoteker via et tredelt kursusforløb.

Initiativet er resultatet af en trepartsaftale mellem Apotekerforeningen, Pharmadanmark og Farmakonomforeningen.

En lille notesbog i kittellommen holder liv i arbejdet med mentalisering på **Herning Østergade Apotek**. Her kan medarbejderne indsamle eksempler på ekspeditioner, hvor de har brugt mentalisering. Når eksemplerne deles, opstår der fælles læring.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

På Herning Østergade Apotek går medarbejderne rundt med en lille notesbog i kittellommen. Her kan de notere, hvis de har haft en ekspedition, hvor der har været noget særligt på spil, og hvor de har kunnet bruge nogle af de redskaber, de har lært på uddannelsen i mentalisering. I bogen finder man også et lille citat, som tovholderne har valgt særligt til den enkelte medarbejder.

Notesbogen er et af de initiativer, som farmakonom Henriette Kriegbaum, sammen med sin kollega Mette Dybdal, har sat i gang for at holde fast i det gode arbejde med mentalisering, som er i gang på apoteket. De er begge tovholdere på uddannelsen i mentalisering, som apoteket snart har afsluttet.

Noterne fra bogen bringes i spil på de morgenmøder, hvor der er afsat tid til at arbejde med mentalisering, og det fungerer godt.

"Notesbøgerne er en måde at få indsamlet og reflekteret over nogle af de ekspeditioner, man har i løbet af en dag, og så har vi nogle konkrete eksempler at snakke ud fra på morgenmøderne," fortæller Henriette Kriegbaum.

Skal trænes i praksis

Mentalisering er ikke noget, man kan lære ved kun at læse i en bog – det handler om at prøve det af i praksis og indsamle erfaringer for at finde ud af, hvad der fungerer, og ikke gør. Derfor er det helt centralt, at man øver sig i at dele sine oplevelser og refleksioner med sine kollegaer.

"Jeg drømmer om, at dét, at give og få feedback på sine ekspeditioner, bliver en naturlig del af hverdagen. Det handler om at få skabt en kultur, hvor det er trygt at dele og lære af hinanden, og det synes jeg, vi er godt i gang med," siger Henriette Kriegbaum.

Det skyldes ikke mindst det gode samarbejde, der har været mellem hende og hendes medtovholder.

"Vi er utrolig forskellige, men det har kun været en fordel, fordi vi har øje for nogle forskellige ting i arbejdet med mentalisering. Det har skabt en god dynamik i at få hele apoteket i gang med at bruge mentalisering," siger Henri-

Vores gode arbejde med mentalisering skyldes i høj grad, at der har været opbakning fra ledelsen, som har prioriteret, at der skulle bruges energi på opgaven

Henriette Kriegbaum
farmakonom på Herning
Østergade Apotek

ette Kriegbaum.

Derudover har det været helt afgørende, at der har været ledelsesmæssig opbakning til arbejdet med mentalisering.

"Vores gode arbejde med mentalisering skyldes i høj grad, at der har været opbakning fra ledelsen, som har prioriteret, at der skulle bruges energi på opgaven. Man kan altid sende sine medarbejdere på kurser og uddannelse, men hvis der ikke sættes tid og ressourcer af til at arbejde med opgaven efterfølgende, så falder det til jorden," siger Henriette Kriegbaum.

Færre svære kunder

Kollegaerne har også taget godt imod arbejdet med mentalisering.

"Vi har snakket om, at vi ikke har så mange af de svære kunder mere, og det er jo nok ikke, fordi de ikke er der, men fordi vi er blevet bedre til at håndtere dem," siger Henriette.

Hun har blandt andet kunnet bruge redskaberne i forbindelse med en kunde, som jævnlige kommer på apoteket, men hvor den gode dialog ofte er udfordret.

"Når vedkommende kommer, har man allerede lidt opgivet på forhånd. Det er som om, at alt, hvad man siger, bliver opfattet negativt, også selvom man gør, hvad man kan for at hjælpe. Men her har jeg virkelig kunnet bruge redskaberne fra mentalisering, fortæller Henriette Kriegbaum og fortsætter:

"Jeg fik arbejdet med, hvordan jeg kunne få lagt mine egne følelser væk, så jeg kunne forholde mig mere neutral, og det gjorde faktisk, at jeg havde nemmere ved at spørge ind til kunden med oprigtig nysgerrighed – og jeg fik spurgt direkte: 'hvordan kan jeg bedst hjælpe dig?'. Og det førte til en bedre og mere rolig ekspedition."

Løfter hele sektoren

Ifølge Henriette Kriegbaum handler det også om at acceptere, at man ikke kan løse alle kundens problemer, men at man kan forholde sig nysgerrigt og vise, at man lytter. Og dét er ofte en stor hjælp i sig selv.

Hun ser mentalisering som en vigtig udvikling i en sektor, hvor det lægemiddelfaglige står stærkt, men hvor den menneskelige kontakt ikke altid har fået samme opmærksomhed.

"Jeg synes, det er fantastisk, at vi udvider vores horisont og bliver klogere på, hvordan vi kommunikerer. Mentalisering hjælper os til at være nysgerrige på den enkelte kunde, og hvordan vi bedst hjælper denne. Det er en tilgang, som er med til at styrke hele sektoren," siger Henriette Kriegbaum. ●

Spørgeskema kan gøre borgerne mere engagerede i deres medicinforbrug

Nyt svensk studie har gravet videre i de positive effekter af at bruge et særligt spørgeskema på apoteket.

HVORDAN ANSPORER man borgerne til at forholde sig aktivt til deres medicinbrug og stille relevante spørgsmål, når de henter medicinen på apoteket? Et svensk studie har tidligere vist, at der er positive erfaringer med at bruge et særligt spørgeskema til formålet i form af en så-

kaldt Question Prompt List (QPL).

Men for at få en mere detaljeret forståelse af, hvornår QPL fremmer interaktionen, har man nu lavet et nyt studie.

Her har man gennemført en kvalitativ undersøgelse af lydoptagelser fra 56 QPL-interaktioner, hvor man ved hjælp af principperne fra "samtaleanalyse" har lavet en tematisk analyse af interaktionerne. Her så man, at de fleste ekspeditioner startede med, at man skulle bruge lang tid på at finde frem til, hvilken medicin borgeren skulle have med hjem. Derefter introducere apoteksmedarbejderen spørgeskemaet og hentede derefter medicinen. Imens fik borgeren mulighed for at orientere sig i spørgeskemaet. Spørgeskemaet var opbygget om tre emner:

"Min medicin", "Korrekt anvendelse" og "Opfølgning".

Selvom spørgeskemaet ikke blev eksplicit forklaret eller diskuteret, stillede de fleste patienter spørgsmål og delte personlige oplysninger. Selv de borgere, som først ikke var interesserede, følte sig animeret til at ytre deres holdning. Der var dog også tilfælde, hvor apoteksmedarbejderen gav informationer, som ikke tog afsæt i borgerens spørgsmål.

Det konkluderes, at QPL kan øge patientaktiveringen i apoteksinteraktioner. I diskussionen gør man desuden opmærksom på, at spørgeskemaet også har en vigtig symbolsk betydning. Det signalerer nemlig, at apotekspersonalet er interesseret i at tale med borgerne om medicinen, og det gør det mere legalt for borgerne at adressere deres spørgsmål og tanker om medicinen. Sommetider så man dog også, at apoteksmedarbejderen kom til at overtage ordet, hvormed borgeren faldt over i en mere passiv rolle. ●

Svensberg, K.; et al., Identifying critical elements in using question prompt lists at the pharmacy counter to induce patient activation—using principles of conversation analysis, Research in Social and Administrative Pharmacy, Vol. 21, February 2025.

Ny bestyrelse i Danmarks Apotekerforening

Den nye bestyrelse konstituerede sig den 16. juni 2025.

MADS HAANING

Sorø Apotek og Glumsø Apotek.
I bestyrelsen siden 2018
Næstformand siden 2020

TUE ASKAA

København Øresunds Apotek, København Østerbro Apotek og København Apoteket Trianglen.
I bestyrelsen siden 2022

LENE JUST JØRGENSEN

Bjerringbro Apotek og Hammel Frijsenborg Apotek.
I bestyrelsen siden 2024

LISBETH ROSLUND NIELSEN

Horsens Svane Apotek og Horsens Løve Apotek.
I bestyrelsen siden 2023

JACOB TJELUM

Friheden Apotek.
Nyvalgt

JESPER GULEV LARSEN

København Steno Apotek.
I bestyrelsen siden 2015
Formand siden 2020

LARS NØRGAARD

Grenaa Apotek
Nyvalgt.

Livet med...

FOR LAVT STOFSKIFTE

AF: STINE FABRICIUS

KILDE: STOFSKIFTEFORENINGEN

Livet med... er et fast format i Farmaci. Her prøver vi at forstå, hvordan det er at have en given sygdom og dermed klæde apotekerne på til at møde mennesket bag diagnosen. Denne gang handler det om for lavt stofskifte.

Sådan kan apoteket møde mennesker med for lavt stofskifte

Vær nysgerrig på, hvordan sygdommen opleves. At leve med for lavt stofskifte er ofte usynligt for omverdenen, og det kan være meget forskelligt, hvordan den enkelte oplever sygdommen. For nogen er det 'bare' at tage medicin hver dag, og så mærker de ikke mere til den. For andre kan symptomer som muskelsmerter og kognitive udfordringer komme og gå. Ved at spørge ind viser du, at du tager den enkelte og sygdommen alvorligt. Og du behøver ikke nødvendigvis at komme med en løsning.

Spørg gerne ind til compliance. Det kan være udfordrende at få medicin, der skal tages på tom mave, til at passe ind i hverdagen. Måske er det vigtigt for personen at starte dagen med at drikke morgenkaffe og derfor relevant at tage stofskiftemedicinen om aftenen fremfor om morgenen. Tal derfor om, hvordan medicinen passer ind i den enkeltes liv.

Lyt til bekymringer. Der kan følge mange bekymringer med en kronisk sygdom og til den medicin, man skal tage. Det kan fx være bekymringer om, hvordan stofskiftemedicinen og anden medicin påvirker hinanden, eller hvad man skal gøre, hvis man også tager kosttilskud. Det kan også være bekymringer omkring, om medicinen overhovedet virker – eller hvad hvis man glemmer at tage den.

Tag gerne blodprøvekontrol op. Det er nødvendigt at få målt sine stofskiftetal jævnlige, for stofskiftet kan ændre sig i det skjulte og symptomerne komme snigende. Nogle kan mærke selv små udsving i TSH, ligesom nogle oplever, at der er årstidsvariation i deres stofskifte.

Fakta

Langt de fleste tilfælde af for lavt stofskifte skyldes den autoimmune sygdom Hashimotos Thyreoiditis, hvor kroppen danner antistoffer, som helt eller delvist ødelægger skjoldbruskkirtlen. Det får produktionen af stofskiftelormonerne T3 og T4 til at falde. Hypofysen vil forsøge at kompensere for dette ved at øge mængden af TSH. Et lavt stofskifte vil i en blodprøve derfor vise sig med en forhøjet værdi af TSH.

Et lavt stofskifte påvirker hele kroppen. De mest almindelige symptomer er træthed, kuldsår og koncentrationsbesvær. Andre symptomer kan være muskelsvækkelse, tyndt og tørt hår, forstoppelse og tør hud. Symptomerne kan være mange og diffuse, og de udvikler sig ofte langsomt. Det betyder, at der kan gå lang tid, før diagnosen stilles og behandling startes.

Lavt stofskifte kan påvirke fertiliteten, så det er svært at blive gravid. Et ubehandlet eller dårligt reguleret stofskifte øger desuden risikoen for komplikationer som spontan abort og svangerskabsforgiftning. Derfor er det vigtigt med en tæt kontrol af stofskiftet under graviditet.

Myter

Det kan ikke være stofskiftet, for du er jo en mand!

Flere kvinder end mænd får en stofskiftesygdom. Men mænd kan også få for lavt stofskifte, og når de bliver ramt, er sygdommen ofte mere fremskreden, fordi diagnosen stilles senere.

Hvordan kan du have lavt stofskifte? Du er jo slank!

Nogen tager på i vægt, når stofskiftet bliver for lavt – det kan være alt fra få til mange kilo, mens andre ikke mærker det på vægten. Et lavt stofskifte kan vise sig på mange måder og meget forskelligt fra person til person.

Kronisk forstoppelse og fækalom

Gangiden® og Gangiden® Neutral kan anvendes som behandling af kronisk forstoppelse, ved at øge tarmindeholdets volumen og dermed motiliteten i colon via neuromusculære baner¹.

Sådan anvendes Gangiden® og Gangiden® Neutral¹

Indholdet i et brev opløses i vand og kan drikkes med det samme, eller opbevares tildækket på køl i 24 timer.

Kronisk forstoppelse

Voksne og børn fra 12 år:

1 enkelt-dosisbrev 1-3 gange i døgnet.

Behandlingen bør normalt højst vare to uger, men kan gentages

Gangiden® og Gangiden® Neutral¹

- Kan anvendes ved graviditet og amning
- Letter tømning af tarmen

Forstoppelse med hård, indeklemt afføring (fækalom)

Voksne og børn fra 12 år:

8 enkelt-dosisbreve i løbet af 6 timer

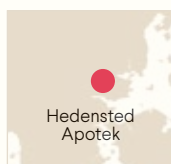

Produktinformation Gangiden®, Gangiden® Neutral pulver til oral opløsning

Et brev indeholder aktive stoffer i følgende kvantitative sammensætning: Macrogol 3350 13,125 g, Natriumchlorid 0,3507 g, Natriumhydrogencarbonat 0,1785 g, Kaliumchlorid 0,0466 g. Efter rekonstitution med 125 ml vand svarer brevets indhold af elektrolytter til: Natrium 65 mmol/l, Chlorid 53 mmol/l, Hydrogencarbonat (bicarbonat) 17 mmol/l, Kalium 5 mmol/l.

Anvendelse: Til behandling af kronisk obstipation. Gangiden®, Gangiden Neutral® er også effektivt til behandling af fækalom, defineret som refraktær obstipation med fækal ophobning i rectum og/eller colon hos voksne, unge og ældre. **Dosering og indgivelsesmåde:** Kronisk obstipation: En behandling af kronisk obstipation med Gangiden®, Gangiden Neutral® må normalt ikke overstige 2 uger, men kan om nødvendigt gentages. Voksne, unge og ældre: 1-3 breve dagligt fordelt på flere doser afhængigt af individuel respons. Ved langvarig brug kan dosis reduceres til 1 eller 2 breve dagligt. Børn under 12 år: Gangiden®, Gangiden Neutral® bør ikke anvendes til børn under 12 år. Fækalom: Behandlingen med Gangiden®, Gangiden Neutral® mod fækalom overstiger normalt ikke 3 dage. Voksne, unge og ældre: Den daglige dosis er 8 breve, der alle bør indtages i løbet af en periode på 6 timer. Børn under 12 år: Brug er frarådet. Nedsat kardiovaskulær funktion: Ved behandling af fækalom bør dosis inddeles således, at der ikke tages mere end to breve i timen. Nedsat nyrefunktion: Det er ikke nødvendigt at justere dosis ved behandling af obstipation eller fækalom. Administration: Brevets indhold opløses i 125 ml vand. I forbindelse med brug mod fækalom kan der opløses 8 breve i 1 liter vand. **Kontraindikationer:** Intestinal perforation eller obstruktion på grund af strukturelle eller funktionelle forstyrrelser i tarmvæggen, ileus, svære inflammatoriske tarmsygdomme, såsom Crohns sygdom og colitis ulcerosa og toksisk megacolon. Overfølsomhed over for de aktive stoffer eller over for et eller flere af hjælpestofferne. **Særlige advarsler og forsigtighedsregler vedrørende brugen:** Væskeindholdet af Gangiden®, Gangiden Neutral®, når det er rekonstitueret med vand, erstatter ikke sædvanligt væskeindtag, og et passende væskeindtag bør opretholdes. Diagnosen fækalom/fækal ophobning i rectum bør bekræftes ved fysisk eller radiologisk undersøgelse af rectum og abdomen. Ved tilfælde af diarre bør der tages særligt hensyn til patienter, som er i øget risiko for forstyrrelser i væske- og elektrolytbalancen (fx ældre, patienter med nedsat lever- eller nyrefunktion eller patienter, som tager diuretika) og elektrolytkontrol bør overvejes. Hvis patienten får symptomer, der tyder på forstyrrelser i elektrolyt- eller væskebalancen (fx ødem, åndenød, tiltagende træthed, dehydrering, hjerteinsufficiens), skal behandlingen med Gangiden®, Gangiden Neutral® straks seponeres, patienten skal have målt elektrolytalt og have passende behandling for eventuelle anomalier. Hos personer med synkebesvær, der har brug for at tilføje fortykningsmidler for at sikre et passende indtag, bør interaktioner tages i betragtning. Iskæmisk colitis: Tilfælde af iskæmisk colitis, herunder alvorlige tilfælde, er efter markedsføring rapporteret hos patienter, der er blevet behandlet med macrogol til tømning af tarmen. Macrogol bør anvendes med forsigtighed hos patienter med kendte risikofaktorer for iskæmisk colitis eller i tilfælde af samtidig anvendelse af stimulerende laksantia (fx bisacodyl eller natriumpicosulfat). Patienter med pludselige mavesmerter, rektal blødning eller andre symptomer på iskæmisk colitis bør undersøges omgående. Dette lægemiddel indeholder 188 mg natrium pr. brev, svarende til 9,4 % af den WHO anbefalede maksimale daglige indtagelse af 2 g natrium for en voksen. Gangiden®, Gangiden Neutral® anses som "højdoset" natrium. Dette skal især tages i betragtning hos patienter, der er på natrium- eller saltfattig diæt. Dette lægemiddel indeholder 0,6 mmol (eller 24,4 mg) kalium pr. brev. Hertil skal der tages hensyn for patienter der får kaliumfattig diæt. Citron- og limearomastoffet i Gangiden® indeholder 0,8 mg sorbitol (E420) pr. brev. **Interaktion med andre lægemidler og andre former for interaktion:** Absorptionen af andre lægemidler kan være midlertidigt reduceret, idet Gangiden®, Gangiden Neutral® øger den gastrointestinale transitshastighed. Gangiden® kan muligvis forårsage en interaktiv effekt, hvis det bruges sammen med stivelsesbaserede fortykningsmidler beregnet til mad. Macrogol modvirker stivelsen fortykkende effekt. Dette bevirker at opløsninger, der skal forblive tyktflydende til personer med synkebesvær, bliver tyndflydende. Der foreligger isolerede rapporter om nedsat virkning ved samtidig administration af visse lægemidler, fx antiepileptika. Derfor bør der ikke tages andre orale lægemidler i en time før og en time efter indtagelse af Gangiden®, Gangiden Neutral®. **Graviditet og amning:** Gangiden®, Gangiden Neutral® kan anvendes under graviditeten og kan anvendes hos kvinder, der ammer. **Bivirkninger:** De hyppigste bivirkninger er gastrointestinale gener. Disse reaktioner kan indtræde som følge af udvidelse af indholdet i mave-tarm-kanalen og øget motilitet på grund af de farmakologiske virkninger af Gangiden®, Gangiden Neutral®. Mild diarre responderer som regel på dosisreduktion. Gastrointestinale bivirkninger omfatter mavesmerter, diarre, opkastning, kvalme, dyspepsi, abdominal udspiling, borborygmi, flatulens og anorektal irritation. Andre bivirkninger: Allergiske reaktioner inklusive anafylaktisk reaktion, dyspnø og hudreaktioner såsom angioødem, urticaria, pruritus, udslæt og erytem, dehydrering, elektrolytforstyrrelser, (hypokaliæmi, hyponatriæmi, hyperkaliæmi), hovedpine, perifer ødem. **Overdosering:** Voldsom udspiling eller svære smerter kan behandles med nasogastrisk aspiration. Udtalt væsketab som følge af opkastning eller diarre kan nødvendiggøre korrektion af elektrolytforstyrrelser. **Udlevering:** HF. **Tilskud:** Ikke tilskudsberettiget. **Pakninger:** Gangiden®, Gangiden Neutral® pulver til oral opløsning 10 breve, 20 breve, 50 breve og 100 breve. **Pris:** Ikke fast pris. **Produktinformationen er afkörtet i forhold til Lægemiddelstyrelsens produktresuméer for Gangiden® dateret 14. juli 2022 og Gangiden Neutral® dateret 14. juli 2022. Produktresuméerne kan vederlagsfrit rekvireres hos:** Sandoz A/S, Edvard Thomsens Vej 14, 2300 København S, Tlf. 63 95 10 00 NR2411144894

Da jeg havde været der 14 dage, vidste jeg, at jeg ville være apoteker

Efter 6 år som souschef på København Sønderbro Apotek hiver **Gudlaug**

Olafsdottir teltpælene op af den københavnske jord for at blive apoteker på **Hedensted Apotek**. Hun glæder sig til at sætte gang i sundhedsydelserne og styrke apotekets rolle i lokalsamfundet.

AF: TRINE GANER

Hvornår fandt du ud af, at du gerne ville være apoteker?

Det fandt jeg ud af under mit studieophold hos Susanne Bendixen på Sønderbro Apotek i 2017. Jeg havde flere jobs i industrien på hånden og tænkte, at apoteksopholdet bare skulle overstås. Jeg havde en forestilling om, at det handlede om at stå i butik. Det er der intet galt i. Det var bare ikke det, jeg ville. Troede jeg. Jeg blev totalt overrasket over, hvor mange forskellige kasketter, man har på som apoteker. Man skal have styr på sin faglighed, økonomi, ledelse, og så er der den nære kontakt med kunderne. Da jeg havde været der i 14 dage, vidste jeg, at jeg ville være apoteker.

Hvorfor søgte du bevillingen til Hedensted Apotek?

Jeg havde søgt en anden bevilling tæt på, hvor jeg bor i København, men det blev ikke til noget. Da jeg så, at apotekeren i Hedensted, som i øvrigt var islænding lige som mig, gik på pension, googledes jeg stedet og tænkte, at det måske kunne være noget. Min mand og jeg talte om det, og selv om vi ikke før havde overve-

jet at flytte til Jylland, så kiggede han på mig sagde: Vi gør det. Det ligger også tættere på min svigerfamilie, så mange ting faldt på plads.

Hvad er det for et apotek, du har overtaget?

Det er et mellemstort byapotek med to filialer og et apoteksudsalg. Hedensted er et lokalsamfund med et stærkt fællesskab, og apoteket spiller en vigtig rolle, både i byen og i kommunen. Der er et stort potentiale for at udvikle sundhedsydelser og samarbejde med lokale aktører som plejehjem og botilbud.

Hvad glæder du dig mest til i dit nye job?

Jeg glæder mig til at kunne sige: det her er mit sted og mine folk. Jeg vil opbygge tillid og skabe en kultur, hvor medarbejderne føler sig set og hørt. De har ikke valgt mig, jeg har valgt dem. Derfor er det mit ansvar at få dem med. Det glæder jeg mig til.

Hvordan vil du bruge dine tidligere erfaringer?

Jeg har erfaring med teamorganisering og med at skabe struktur i komplekse arbejdsgange. Jeg er vant til at være synlig og tydelig i min ledelse, og jeg tror på at uddelegere ansvar. Det giver medarbejderne mulighed for at vokse og tage ejerskab. Det er vigtigt for mig at se folk udvikle sig i deres roller.

Hvilke udviklingsmuligheder ser du for Hedensted Apotek?

Der er mange. Jeg vil gerne sætte fokus på sundhedsydelser, som ikke har fyldt så meget før, fx vaccinationer og undervisning i og hjælp til medicinbehandling på botilbud og lignende. Jeg ser i det hele taget et stort potentiale i at samarbejde med kommunen og lokale institutioner. Apoteket skal være en aktiv sundhedspartner i lokalsamfundet. ●

Gudlaug Olafsdottir

Juli 2025:

Apoteker på Hedensted Apotek

April 2019:

Koncernsouschef på København Sønderbro Apotek

Februar 2018:

Farmaceut på København Sønderbro Apotek

Januar 2018:

Cand.pharm.
Københavns Universitet

Redigeret af

ANNE-SOPHIE RØMER
THOSTRUP

UDNÆVNELSE

Gudlaug Olafsdottir har fået bevilling til at drive **Hedensted Apotek**. Hun overtog apoteket den 1. juli. Indtil da, var hun souschef på København Sønderbro Apotek.

Mød Gudlaug Olafsdottir på side 37.

FLYTNING OG LUKNING

Ribe Apotek, som drives af apoteker **Jakob Møller**, har lukket filialen Neptun Apotek Ribe og flyttet hovedapoteket ind på den lukkede filials adresse. Den er: c/o Kvickly, Seminarievej 1, 6760 Ribe.

NY FILIAL

Stevns Apotek ved apoteker **Arjang Mehrdad** åbnede ny filial den 1. august 2025. Filialen, der har fået navnet **Søndre Kyst Apotek**, ligger på adressen Søndre Molevej 12A, 4600 Køge.

HEDENSTED

RIBE

ODENSE

UDNÆVNELSE

Apoteker **Henriette Lai Falk**, der driver Odense Sct. Knuds Apotek, har fået bevilling til også at drive **Odense Sct. Hans Apotek**. Hun overtog apoteket den 1. juli.

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **Skagen Apotek**, som i dag drives af apoteker **Brian Utzon Sforzini**, er ledig pr. 1. november 2025. Ansøgningsfristen er overskredet. Brian Utzon Sforzini overtog i øvrigt Sæby Apotek den 1. juni i år.

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **Charlottenlund Apotek**, som i dag drives af **Hanne Rothe**, er ledig pr. 1. januar 2026. Ansøgningen skal være Lægemiddelstyrelsen i hænde senest den 28. august 2025.

NY FILIAL

Taastrup Apotek ved apoteker **Behzad Ghorbani** har åbnet en ny filial på Nordre Frihavnsgade 81, st. th., 2100 København Ø. **Strandboulevarden Apotek** havde første åbningsdag den 18. august.

DØDSFALD

Nils Ole Olsen

* 24. juli 1942 – † 12. juli 2025

Apoteker på Hornslet Apotek fra 1. oktober 1984 – 31. december 2008.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI

219. bind - 183. årgang - Nr. 6
22. august 2025

apotek

UDGIVER

Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE

Maskot/Ritzau Scanpix

REDAKTION

Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION

Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Stibo Complete

ANNONCESALG

Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf.: 2967 1436
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF

DANSKE MEDIER

KONTROLLERET AF

DANSKE MEDIER
OPLAGSKONTROL

KONTROLLERET OPLAG

1.131 i perioden 1. juli 2021 – 30. juni 2022

FARMACI NR. 7 - 2025

UDKOMMER

fredag den 3. oktober 2025

Mod hovedpine og migræne

Treo er en smertestillende brusetablet mod migræne og svage smerter som hovedpine, muskel- og ledsmerter, menstruationssmerter og tandpine.

- Har en smertestillende, febernedsættende og antiinflammatorisk effekt
- Indeholder koffein, som forstærker den smertestillende effekt
- Virker inden for 30 minutter
- Godkendt til behandling af migræne

Treo®, Treo Citrus® og Treo Hindbær® 500 mg acetylsalicylsyre og 50 mg koffein brusetabletter.

Virkning: Mod migræne samt svage smerter. Advarsler og forsigtighedsregler: Tag ikke Treo, hvis du er overfølsom over for indholdsstofferne, tidligere har fået allergiske symptomer eller astma ved brug af smertestillende medicin, har mavesår, tendens til blødning, svært nedsat lever- eller nyrefunktion eller dårligt hjerte. Over 65-årige skal undgå langvarig brug af acetylsalicylsyre grundet risiko for mave-tarm-blødninger. Brug af hovedpine-tabletter i mere end 10 dage om måneden i mere end 3 måneder kan gøre din hovedpine værre og hyppigere. Treo, Treo Citrus og Treo Hindbær har højt indhold af natrium. Treo Citrus og Treo Hindbær indeholder sojalecitin (E322) og glukose. Treo Hindbær indeholder sorbitol. Graviditet: Tag ikke Treo i de sidste 3 måneder før forventet fødsel. Tag kun Treo i de første 6 måneder efter afbale med lægen. Bivirkninger: Almindelige: hurtig puls, øget blødnings-tendens, rysten, søvnløshed, uro, mave-/tarmgener som fx blødning, kvalme, opkastning, diarré, halsbrand. Ikke almindelige: mave-/ tarmsår, overfølsomhedsreaktioner (nældefeber, snue). Sjældne: Vejrtrækningsbesvær og astmalignende anfald. Forstyrrelser i nyrefunktionen. Ikke kendt frekvens: Reyes syndrom hos børn. Dosering: Voksne: 1-2 brusetabletter opløst i vand 1-4 gange daglig. Børn: Bør ikke bruges af børn under 15 år uden lægens anvisning og må ikke bruges af børn og unge med feber. Pakninger: 10 stk. ikke apoteksforbeholdt og 20 stk. apoteksforbeholdt. Må ikke udleveres til personer under 18 år. Læs indlægssedlen grundigt inden brug.

07/2025. Conaxess Trade Sverige AB, tlf. +45 44 57 07 57, pharma.dk@conaxesstrade.com